

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΨΑΡΩΝ

Α' ΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πίνακας Περιεχομένων

1	Εισαγωγή.....	3
1.1	Σκοπός.....	3
1.2	Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	3
1.3	Διαδικασία Κατάρτισης.....	3
2	Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου.....	5
2.1	Θέση και Ρόλος του Δήμου στην Περιφερειακή Ενότητα και στην Περιφέρεια.....	5
2.2	Δημογραφικά Χαρακτηριστικά του Δήμου.....	6
2.3	Περιγραφή και Αξιολόγηση της Περιοχής του Δήμου.....	8
2.3.1	Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής».....	8
2.3.2	Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός».....	14
2.3.3	Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».....	19
2.3.3	Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης της Περιοχής του Δήμου.....	20
2.4	Συνοπτική Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου, των Υπηρεσιών των Νομικών Προσώπων.....	25
2.4.1	Οργάνωση του Δήμου.....	25
2.4.2	Ανθρώπινο Δυναμικό.....	26
2.4.3	Τεχνικός Εξοπλισμός.....	26
2.4.4	Επιτροπές.....	27
2.4.5	Βασικές Συνεργασίες.....	28
2.4.6	Αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου.....	28
2.4.7	Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία.....	30
3	Στρατηγικός Σχεδιασμός.....	41
3.1	Όραμα του Δήμου.....	41
3.2	Κατευθυντήριες Πολιτικές Επιλογές.....	41
3.3	Άξονες – Μέτρα – Στόχοι Τοπικής Ανάπτυξης.....	42

1 Εισαγωγή

1.1 Σκοπός

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των Δήμων έχει σκοπό την προώθηση της τοπικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Ο θεσμός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχει ήδη διανύσει μια 8ετία από την πρώτη εφαρμογή του, στους Δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων. Από το 2011 επεκτείνεται και σε μικρότερους πληθυσμιακά Δήμους, όπως είναι ο Δήμος Ψαρών.

1.2 Θεσμικό Πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίζεται για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού. Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ Α' βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

1. την υπ' αρ. 18183/13-4-2007 (ΦΕΚ 534 /Β/2007) Υπουργική Απόφαση στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
2. την με αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
3. την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007
6. το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011 με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».

Σύμφωνα με το Ν.3852/2010, για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των Δήμων εκπονείται πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ), το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (ΕΠΔ) και ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Πρόγραμμα καταρτίζεται μαζί με το ΕΠΔ, αποτελεί μέρος του και επισυνάπτεται σ' αυτό ως Παράρτημα.

Σύμφωνα με την Υ.Α 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ Β' 2970/04-11-2014), οι μικροί πληθυσμιακά δήμοι που είναι υποστελεχωμένοι και στερούνται της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, δύναται να καταθέτουν επιχειρησιακό πρόγραμμα απλοποιημένης μορφής.

1.3 Διαδικασία Κατάρτισης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ψαρών καταρτίζεται σε δύο φάσεις – ενότητες:

Φάση Α': Στρατηγικός Σχεδιασμός των Δράσεων του Δήμου για την πενταετία 2015 – 2019

Φάση Β': Επιχειρησιακός Σχεδιασμός, Οικονομικός Προγραμματισμός και ορισμός δεικτών

παρακολούθησης και Αξιολόγησης για την πενταετία 2015 - 2019

Αναλυτικότερα:

Η **Φάση Α'** περιλαμβάνει:

- Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου στους τομείς «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός» και «Τοπική οικονομία και απασχόληση».
- Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, των υπηρεσιών του και των Ν.Π.
- Καθορισμό του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου - Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου που οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:
 - Άξονας 1^{ος}: «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»
 - Άξονας 2^{ος}: «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
 - Άξονας 3^{ος}: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»
 - Άξονας 4^{ος}: «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»
- Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών αλλά και συνεργασίας μεταξύ Περιφέρειας - Δήμου.
- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο και Διαδικασίες Διαβούλευσης
- Πιθανή αναθεώρηση σημείων του Στρατηγικού Σχεδίου με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης

Η **Φάση Β'** περιλαμβάνει:

- Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου το οποίο αναλύεται σε Άξονες, Μέτρα, Στόχους, όπως έχουν καταρτιστεί στη φάση κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου, και σε δράσεις που εξειδικεύουν τη στρατηγική του Δήμου.
- Ιεράρχηση και πενταετής προγραμματισμός των δράσεων
- Εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων
- Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης
- Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων
- Προσδιορισμό Δεικτών Παρακολούθησης (εισορών, εκροών και αποτελέσματος) και Αξιολόγησης με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Έγκριση από το Δ.Σ. του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου των στόχων και των δράσεων του Επιχειρησιακού που το αφορούν.
- Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Έλεγχο από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ) για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος, με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Δημοσιοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Δήμο.

2 Βασικά Χαρακτηριστικά του Δήμου

ΔΗΜΟΣ Ψαρών

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Χίου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Βορείου Αιγαίου

ΕΔΡΑ Ψαρά

2.1 Θέση και Ρόλος του Δήμου στην Περιφερειακή Ενότητα και στην Περιφέρεια

Ο Δήμος Ψαρών είναι νησιωτικός δήμος του Βορειοανατολικού Αιγαίου που βρίσκεται βορειοδυτικά της νήσου Χίου. Διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και ειδικότερα στην Περιφερειακή Ενότητα Χίου. Έδρα του Δήμου είναι τα Ψαρά, ενώ με το Πρόγραμμα Καλλικράτης δεν επηρεάστηκαν τα σύνορα και η αυτοτέλεια του Δήμου.

Ο Δήμος περιλαμβάνει το νησί των Ψαρών και τις νησίδες Άγιο Νικολάκι, Αντίψαρα, Δακαλιό, Κάτω Νησί, Καλόγεροι. Έχει έκταση 44.5 τετραγωνικά χιλιόμετρα και το μήκος των ακτών του είναι 45 χιλιόμετρα, ενώ ο πληθυσμός του νησιού, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, είναι 458 κάτοικοι.

Τα Ψαρά έχουν κατοικηθεί από τη Μυκηναϊκή περίοδο και οι κάτοικοί τους ζούσαν κυρίως από τη θάλασσα. Το νησί ήταν γνωστό στην αρχαιότητα με το όνομα Ψύρα ή Ψυρ(ρ)ή ή Ψυρία. Η αρχαιότερη γνωστή μαρτυρία είναι η Οδύσσεια του Ομήρου όπου αναφέρεται ως Ψυρ(ρ)ή, στη διήγηση του Νέστωρα, στο επεισόδιο του Νόστου. Η νεότερη ιστορία των Ψαρών αρχίζει να γράφεται κατά τη διάρκεια του 16ου και 17ου αιώνα, όταν αποίκησαν το νησί Ηπειρώτες, Θεσσαλοί και Ευβοείς. Τα Ψαρά ήταν από τα πρώτα νησιά που ξεσηκώθηκαν ενάντια στον Τούρκικο ζυγό, στις 10 Απριλίου 1821. Στις 22 Ιουνίου 1824, αιγυπτιακές δυνάμεις με αρχηγό τον Χορσέφ Πασά κατέλαβαν το νησί με 140 καράβια και 14.000 γενίτσαρους. Περισσότεροι από 15.000 κάτοικοι σφαγιάστηκαν, ενώ λίγοι κατόρθωσαν να εγκαταλείψουν το νησί.

Μέχρι το 1912 τα Ψαρά βρίσκονταν υπό την κατοχή της Τουρκίας, ενώ στις 21 Οκτωβρίου του 1912 ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα, όταν ελευθερώθηκαν από το αντιτορπιλικό ΙΕΡΑΞ με κυβερνήτη τον Ψαριανό υποπλοίαρχο Αντώνη Βρατσάνο, απόγονο του Αντώνη Βρατσάνου που έθεσε πυρ στην πυριτιδαποθήκη κατά το Ολοκαύτωμα της Μαύρης Ράχης το 1824.

2.2 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά του Δήμου

Έκταση (τ.χμ.):

44,5

Πραγματικός Πληθυσμός:

1991

438

2001

422

2011

458

Πυκνότητα Πληθυσμού:

1991

9,84

2001

9,48

2011

10,29

Ηλικιακή Κατανομή Πραγματικού Πληθυσμού (2011):

Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 ετών και άνω
458	27	35	48	60	66	74	53	95

Δημογραφικοί Δείκτες (2011) :

Δείκτης Γήρανσης

2,39

Δείκτης Εξάρτησης

1,21

Δείκτης Αντικατάστασης

0,84

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο **πληθυσμός** του Δήμου Ψαρών, μειώθηκε κατά 3,65% την περίοδο 1991 – 2001, ενώ το διάστημα 2001 – 2011 αυξήθηκε κατά 7,86% στα 458 άτομα, φθάνοντας τα επίπεδα του 1981. Ο πληθυσμός του νησιού αυξάνεται κατά την θερινή περίοδο κυρίως από Ψαριανούς που διαμένουν κατά τους χειμερινούς μήνες στον υπόλοιπο Ελλαδικό χώρο και κυρίως στον Πειραιά.

Η **πληθυσμιακή πυκνότητα** του Δήμου (10,29) υπολείπεται σημαντικά του μέσου όρου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (51,94), κατατάσσοντας το νησί στους πιο αραιοκατοικημένους Δήμους της Περιφέρειας.

Η δημογραφική φυσιογνωμία του Δήμου χαρακτηρίζεται από χαμηλά ποσοστά πληθυσμού στις νεαρές ηλικίες και από αύξηση των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Ο Δήμος Ψαρών αντιμετωπίζει **πρόβλημα γήρανσης** καθώς παρουσιάζει τον μεγαλύτερο δείκτη γήρανσης (2,39) μεταξύ των νησιών της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, υπερβαίνοντας κατά πολύ το μέσο όρο της Περιφέρειας (1,50) και της Χώρας (1,29). Ο δείκτης αντικατάστασης είναι ο μικρότερος (0,84) μεταξύ των νησιών της Περιφέρειας, ενώ ο δείκτης εξάρτησης (1,21), ως απόρροια του υψηλού δείκτη γήρανσης, είναι μεγαλύτερος του αντίστοιχου της Περιφέρειας (0,99) και της χώρας (0,93), στοιχείο που υπογραμμίζει την επιβάρυνση του ώριμου – παραγωγικού πληθυσμού από τα άτομα νεαρής και τρίτης ηλικίας. Γενικότερα διαπιστώνεται ότι τα μικρά νησιά κατοικούνται από κατεξοχήν ηλικιωμένα άτομα.

Σε ό,τι αφορά την **κατανομή ανά φύλο**, σε αντίθεση με τον μέσο όρο της Περιφέρειας, το ποσοστό των γυναικών (52,62% - 241 άτομα) του Δήμου είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών (47,38% - 217 άτομα). Στο σύνολο του Δήμου Ψαρών, καταγράφονται 204 **νοικοκυριά** με μέσο μέγεθος 2,22 άτομα και 130 πυρηνικές οικογένειες.

Πίνακας 1: Οικογενειακή Κατάσταση Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ψαρών 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Οικογενειακή Κατάσταση				Νοικοκυριά - Οικογένειες		
		Άγαμοι	Έγγαμοι	Χήροι	Διαζευγμένοι	Αριθμός Νοικοκυριών	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	Αριθμός Πυρηνικών Οικογενειών
Δήμος Ψαρών	458	148	258	46	6	204	2,22	130

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Το 96,29% (441 άτομα) του πληθυσμού του Δήμου έχει Ελληνική υπηκοότητα και το 3,71% (17 άτομα) υπηκοότητα λοιπών χωρών.

Ως προς το **επίπεδο εκπαίδευσης**, στον Δήμο Ψαρών παρατηρείται μεγαλύτερη συγκέντρωση στα χαμηλότερα εκπαιδευτικά επίπεδα. Ειδικότερα η πλειονότητα των κατοίκων είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας (41,70%) και μεταδευτεροβάθμιας (27,29%) εκπαίδευσης, ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει το δημοτικό και είναι αναλφάβητοι (8,52%). Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούν το 19,21% του πληθυσμού του Δήμου και ξεπερνούν σημαντικά τον μέσο όρο της Περιφέρειας (12,04%).

Πίνακας 2: Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ψαρών κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Ολοκληρωμένο Επίπεδο Εκπαίδευσης (γεννηθέντες από το 2004 και πριν)			
		Πρωτοβάθμια	Μεταδευτεροβάθμια	Τριτοβάθμια	Λοιπά
Δήμος Ψαρών	458	191	125	88	39
% του Πληθυσμού του Δήμου	100,00%	41,70%	27,29%	19,21%	8,52%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Σε ό,τι αφορά την **κατάσταση ασχολίας** του πληθυσμού του Δήμου κατά την περίοδο απογραφής 2011, το 28,82% άνηκε στους απασχολούμενους, το 6,99% στους αναζητούντες εργασία και το υπόλοιπο 64,19% άνηκε στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό (Μαθητές / Σπουδαστές, Συνταξιούχοι, Οικιακά, Λοιπά).

Πίνακας 3: Κατανομή Πληθυσμού κατά Κατάσταση Ασχολίας 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Κατάσταση Ασχολίας					
		Απασχολούμενοι	Ζητούσαν Εργασία	Μαθητές / Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Οικιακά	Λοιπά
Δήμος Ψαρών	458	132	32	46	112	122	14
% του Πληθυσμού του Δήμου	100,00%	28,82%	6,99%	10,04%	24,45%	26,64%	3,06%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Σε ό,τι αφορά τις **ευπαθείς και ειδικές ομάδες του πληθυσμού**, οι αιτήσεις που κατατέθηκαν στον Δήμο Ψαρών το 2013 για υπαγωγή στο Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων αφορούσαν συνολικά 46 άτομα, εκ των οποίων οι τελικοί ωφελούμενοι ήταν 32. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά την επιδείνωση της εισοδηματικής κατάστασης των νοικοκυριών, οι ωφελούμενοι του προγράμματος μειώθηκαν τη διετία 2012 - 2013 λόγω της δυσμενέστερης διαφοροποίησης των εισοδηματικών κριτηρίων επιλεξιμότητας. Σύμφωνα με τον αριθμό αιτήσεων για υπαγωγή στο Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων, εκτιμάται ότι στον Δήμο Ψαρών το 10,04% του πληθυσμού αποτελείται από άτομα με **έλλειψη εισοδήματος διαβίωσης**.

2.3 Περιγραφή και Αξιολόγηση της Περιοχής του Δήμου

2.3.1 Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Περιγραφή

Φυσικό Περιβάλλον

Τα Ψαρά αποτελούν ένα σύμπλεγμα νησιού και βραχονησίδων που βρίσκεται δυτικά της Χίου. Στο μεγαλύτερο νησί (που ονομάζεται επίσης Ψαρά) βρίσκεται ο ομώνυμος οικισμός. Το νησί των Ψαρών έχει μήκος από Βορρά προς Νότο 6 μίλια και πλάτος στη βόρεια πλευρά 5 μίλια. Η περίμετρος του είναι 18 μίλια και το εμβαδόν του 42 τ. χιλιόμετρα. Μαζί με τα μικρότερα νησιά Αντίψαρα, Κάτω νησί, Δασκαλιό, Αϊ Νικολάκη, Πρασονήσι, Χελώνα, Μεσιακό και πολλές άλλες βραχονησίδες καθώς και τις βραχονησίδες Καλόγεροι το εμβαδόν ανέρχεται στα 45 τ. χιλιόμετρα.

Η φυσιογνωμία του τοπίου είναι ορεινή και βραχώδης, με υψηλότερη κορυφή τον Προφήτη Ηλία που έχει ύψος 531 μ. Ωστόσο, σε τοποθεσίες κοντά στη θάλασσα σχηματίζονται στενές λωρίδες καλλιεργήσιμης γης που τις διασχίζουν μικροί χειμαρροί. Στο νησί ευδοκούν λιγοστά οπωροφόρα δέντρα, όπως αχλαδιές, συκιές, βερικοκιές, και αμυγδαλιές, ενώ παλιότερα στο νησί υπήρχαν και αρκετά αμπέλια. Τη χλωρίδα του υπόλοιπου νησιού την καθορίζουν μόνο φρυγανικά οικοσυστήματα με κυρίαρχο είδος την αστοιβή, αλλά και ποώδη χειλανθή φυτά, ιδίως θυμάρι. Επίσης, ευδοκούν σε παραθαλάσσιες τοποθεσίες ομάδες φυλλοβόλου λυγαριάς. Τα απότομα βράχια των ακτών, διακόπτονται πολλές μεγάλες και μικρές παραλίες, εύκολα προσβάσιμες, με κυριότερες τις παραλίες Φανάρι, Λημνονάρια, Λήμνο, Λάκα, Αρχοντίκι και Φτελιό.

Το νησί των Αντίψαρων έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα προστασίας φυσικού περιβάλλοντος “NATURA 2000 “ ως ζώνη διάβασης αποδημητικών πτηνών.

Βασική επιδίωξη του Δήμου είναι η διατήρηση του φυσικού κάλλους του νησιού, η προστασία της χλωρίδας και της πανίδας, τόσο στη στεριά όσο και την θάλασσα, καθώς και η προστασία του βορειοδυτικού τμήματος του νησιού, λόγω του παρθένου τοπίου χωρίς ανθρώπινη δραστηριότητα.

Οικιστικό – Δομημένο Περιβάλλον

α. Πλαίσιο Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Στον Δήμο Ψαρών υπάρχει ένας και μοναδικός παραθαλάσσιος οικισμός, ο οποίος βρίσκεται στα νότια του μεγαλύτερου νησιού των Ψαρών και εκτείνεται ανάμεσα στους ορεινούς όγκους της Βίγλας και του Παλαιοκάστρου (Μαύρης Ράχης). Διάσπαρτα στο νησί υπάρχουν οικίσκοι που παλαιότερα λειτουργούσαν ως αγροικίες τους θερινούς μήνες χωρίς ποτέ να υπάρξουν οργανωμένες δομές οικισμού.

β. Περιγραφή του οικισμού των Ψαρών

Στα νότια του νησιού στο μυχό του μικρού όρμου που προστατεύεται από τη χερσόνησο του Παλαιοκάστρου (Μαύρη Ράχη) βρίσκεται ο μοναδικός οικισμός των Ψαρών. Είναι το μόνο σημείο του αλίμενου κατά τ' άλλα νησιού που επέτρεπε την ίδρυση οικισμού, αφού έχει φυσικά οχυρές θέσεις, είναι προφυλαγμένο από τους περισσότερους ανέμους, διαθέτει χώρο κατάλληλο -αν και περιορισμένο- για τη δημιουργία λιμανιού και ποσότητες ικανοποιητικής ποιότητας υπογείων υδάτων.

Ο οικισμός των Ψαρών ιδρύθηκε κατά το πρώτο μισό του 17ου αιώνα, από τους κατοίκους που ζούσαν διασκορπισμένοι σε διάφορα σημεία του νησιού (Φτελιό, Αρχοντίκι κ.α) επί του λόφου του Αγίου Νικολάου. Είχε τη μορφή κάστρου για την αποτροπή των πειρατικών επιδρομών, αφού περιβαλλόταν με τείχος από όλες τις πλευρές. Μια μονάχα πύλη επικοινωνούσε με την ύπαιθρο και η θέση της εντοπίζεται πλησίον του σημερινού κωδωνοστασίου του Αγίου Νικολάου. Στη θέση του καμπαναριού, υψωνόταν ο αμυντικός πύργος ο “γουλάς” (από τη τούρκικη λέξη kule, δηλαδή πύργος) που προστάτευε την πύλη. Στο εσωτερικό του κάστρου, το χώρο κάλυπταν οι πιθανότατα μονόχωρες οικίες των κατοίκων. Στο κέντρο βρισκόταν ο ενοριακός ναός του Αγίου Νικολάου. Με την αύξηση του πληθυσμού, ο περιορισμένος χώρος του ακρωτηρίου δεν επαρκούσε, έτσι άρχισαν να κτίζουν και

εκτός του τείχους.

Επειδή ο πειρατικός κίνδυνος ήταν ακόμα υπαρκτός, σε περίπτωση επιδρομής κατέφευγαν στο εσωτερικό του κάστρου. Αξίζει να σημειωθεί πως το ύψωμα που βρίσκεται βορειοανατολικά του ακρωτηρίου του Αγίου Νικολάου ονομάζεται “Βίγλα”, φανερώνοντας την ύπαρξη παρατηρητηρίου. Εννοείται πως η θέση αυτή έχει οπτική επαφή τόσο σε τμήμα της νότιας και της δυτικής ακτής του νησιού, όσο στη θέση που βρισκόταν ο “γουλάς”. Με την παγίωση της Οθωμανικής κυριαρχίας στο Αιγαίο και με τη στροφή των Ψαριανών στη θάλασσα, ο οικισμός επεκτάθηκε στη μικρή πεδιάδα, στα ανατολικά του λόφου του Αγίου Νικολάου, στο χώρο που βρίσκεται και σήμερα, με κέντρο το ναό της Μεταμορφώσεως Σωτήρος Χριστού. Με την αύξηση σε αριθμό των πλοίων του Ψαριανού στόλου κατασκευάστηκε λιμάνι, στην αρχή μικρών διαστάσεων που άρχισε να επεκτείνεται στις αρχές του 19ου αιώνα. Επειδή όμως τα χρήματα δεν ήταν επαρκή, συνεισέφερε οικονομικά ο Ιωάννης Βαρβάκης και τα έργα άρχισαν ξανά το 1818. Λόγω της καταστροφής του 1824 το έργο έμεινε ημιτελές και ερείπια του διακρίνονται ως σήμερα.

Η ενασχόληση με τη ναυτιλία έφερε σημαντική οικονομική ανάπτυξη, που αποτυπώθηκε στο δομημένο περιβάλλον: Οι οικίες δεν είναι πια μικρές, αλλά μεγάλες και ποιοτικές κατασκευαστικά, με μια τάση προς επίδειξη της οικονομικής ευρωστίας των ιδιοκτητών. Την ίδια εποχή, χτίζονται και οι δυο μεγάλοι ναοί, με πρώτο εκείνο της Μεταμόρφωσης, γύρω στα 1740 και του Αγίου Νικολάου, που οικοδομείται το διάστημα 1785-1793 στο χώρο που βρισκόταν ο περιτειχισμένος οικισμός. Ακολουθούν μέχρι τη πρώτη δεκαετία του 19ου αιώνα δημόσια κτίρια όπως τα “Σπιτάλια” (Λοιμοκαθακτήριο), τα κελιά του Αγίου Νικολάου (1801), η σχολή των Ψαρών, το Ναυτικό επιμελητήριο (γνωστό ως “Κονάκι») κ.α. Ο οικισμός αναπτύσσεται συνεχώς, καταλαμβάνοντας και τμήματα των γύρω λόφων, αφού ο γηγενής πληθυσμός έχει φτάσει τις οκτώ χιλιάδες, ενώ στα Ψαρά καταφεύγουν και πρόσφυγες από άλλες περιοχές που φτάνουν τις είκοσι χιλιάδες. Η ανάπτυξη θα ανακοπεί βίαια με το ολοκαύτωμα του 1824. Ο οικισμός ερειπώθηκε, οι ναοί πυρπολήθηκαν και το νησί ερήμωσε. Μετά το 1840 ξεκινά η επιστροφή των κατοίκων και η επανίδρυση του κατεστραμμένου χωριού.

Η σημερινή γενική εικόνα του οικισμού είναι μάλλον αποθαρρυντική για τον επισκέπτη, καθώς δεν έχουν διατηρηθεί τα χαρακτηριστικά του παλιού οικισμού. Διατηρούνται ακόμα ελάχιστα προεπαναστατικά σπίτια (κυρίως στον Κάβο) που φανερώνουν την υψηλή καλαισθησία των κατοίκων, κύρια χαρακτηριστικά των οποίων είναι η επιμελημένη τοιχοποιία από σκούρα τοπική πέτρα στις προσόψεις, τα καμπυλωτά ανοίγματα με τα ανοιχτόχρωμα πλαίσια θυρών και παραθύρων και το μεγάλο μέγεθος. Μετά την καταστροφή τα σπίτια είναι σχεδόν πάντοτε ισόγεια, στενομέτωπα, στην πρόσοψη των οποίων ανοίγεται μια θύρα και ένα παράθυρο, ενώ η κάλυψη γίνεται με δώμα. Συνήθως η σύνθεση συμπληρώνεται με ελαφρά προεξέχον γείσο και στηθαίο, όπου εντός κύκλου εγγράφονται τα αρχικά του ιδιοκτήτη και είναι πάντα επιχρισμένα. Το δώμα είναι επίπεδο από χώμα, που σώζεται πλέον σε λίγα σπίτια, αφού έχει αντικατασταθεί από κεραμοσκεπή (μονόρριχτη με μεγάλη κλίση, δίρριχτη ή τετράρριχτη) ή τσιμέντο. Τέλος υπάρχουν και ορισμένα σπίτια που παραπέμπουν στη νησιώτικη αστική μορφολογία και είναι διώροφα με συμμετρικές όψεις, εξώστες και κάλυψη κεραμοσκεπή. Τα σύγχρονα έχουν διάφορες μορφολογίες και είναι ασύμβατα με τον οικισμό.

Οι χώροι πρασίνου είναι ελάχιστοι ενώ υπάρχουν αρκετά σημεία ελεύθερα στα οποία έχουν διαμορφωθεί πλατείες.

Στόχος του Δήμου είναι η επέκταση προς βορειοανατολικά του υπάρχοντος οικισμού και η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.

β. Ανάπτυξη – Οργάνωση Αστικού Ιστού

Στον Δήμο των Ψαρών υπάρχουν ελάχιστα (τέσσερα) καταστήματα εμπορίας τροφίμων και ειδών παντοπωλείου και μερικά εστίασης και αναψυχής. Τους καλοκαιρινούς μήνες σε αυτά προστίθενται και κάποια εποχιακού χαρακτήρα, με τουριστικό κυρίως προσανατολισμό.

Αυτάρκεια δεν υπάρχει και ως εκ τούτου οι κάτοικοι του νησιού εξυπηρετούνται σε μεγάλο βαθμό από τη Χίο και σε μικρότερο από την Αθήνα.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τον τύπο και την χρήση κτιρίων και την περίοδο κατασκευής τους.

Πίνακας 4: Χρήση Κτιρίων Αποκλειστικής Χρήσης Δήμου Ψαρών 2011

Σύνολο Κτιρίων	Χρήση Κτιρίων Αποκλειστικής Χρήσης								
	Κατοικία	Εκκλησία - Μοναστήρι	Ξενοδοχείο	Εργαστάσιο - Εργαστήριο	Σχολικό Κτίριο	Κατάστημα - Γραφείο	Σταθμός Αυτοκινήτων	Νοσοκομείο -Κλινική	Άλλη Χρήση
429	317	20	5	1	3	21	0	1	56

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Απογραφή 2011

Πίνακας 5: Περίοδος Κατασκευής και Τύπος Κτιρίων Δήμου Ψαρών 2011

Περίοδος Κατασκευής Κτιρίων				Σύνολο Κτιρίων	Τύπος Κτιρίων	
Προ του 1960	1961 - 1985	1986 - 2000	2001 και μετά		Μικτής Χρήσης	Αποκλειστικής Χρήσης
224	95	74	36	429	5	424

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Απογραφή 2011

Πίνακας 6: Δημοτική Περιουσία Δήμου Ψαρών

Έντυπο ΕΠ 06: Δημοτική Περιουσία του Δήμου Ψαρών							
Ακίνητα							
A/A	Θέση	Χρήση	Εμβαδόν οικοπέδου (τ.μ.)	Όροφιο κτίσματος	Κάλυψη	Εμβαδόν κτίσματος (τ.μ.)	Εντός/εκτός οικισμού
1	Χριστός-Ψαρά	Αστυνομικό Τμήμα	40,50	1	40,50	40,50	Εντός
2	Κατσούνη-Ψαρά	Γυμνάσιο	2.517,50	2	391,00	674,00	Εντός
3	Αγ Νικόλαος-Ψαρά	Δημοτικό	1.344,00	1	360,00	360,00	Εντός
4	Ψαρά	Δημαρχείο	270,04	2	116,40	232,80	Εντός
5	Κατσούνη-Ψαρά	Μουσείο	371,95	2	109,79	219,58	Εντός
6	Ψαρά	Ιατρείο	95,50	1	78,96	78,96	Εντός
7	Ψαρά	Αίθουσα πολ. Χρήσεων	834,40	1	267,81	267,81	Εντός
8	Κατσούνη-Ψαρά	Σπιτάλια	1.122,70	1	224,00	224,00	Εντός
9	Ψαρά	Βιβλιοθήκη	413,00	1	175,44	175,44	Εντός
10	Ψαρά	Ξενώνας	210,30	1	159,17	159,17	Εντός
11	Κάτω Γιαλός-Ψαρά	Οικόπεδο	315,22	0	0,00	0,00	Εντός
12	Κάτω Γιαλός-Ψαρά	Οικόπεδο	155,92	0	0,00	0,00	Εντός
13	Διασέλι-Ψαρά	Δεξαμενές	4.472,67	0	0,00	0,00	Εντός
14	Αγ Νικόλαος-Ψαρά	Ξενοδοχείο	280,00	2	280,00	450,00	Εντός
15	Διασέλι-Ψαρά	Αποθήκη	14,52	1	14,52	14,52	Εκτός
16	Διασέλι-Ψαρά	Αποθήκες (3)	2.439,23	1	9,00+33,75+15,75	28,50	Εκτός
17	Αχλαδόκαμπος-Ψαρά	Αποθήκη	25,71	1	25,71	25,71	Εκτός
18	Λήμνος-Ψαρά	Αποθήκη	33,66	1	33,66	33,66	Εκτός
19	Λιμάνι-Ψαρά	Αίθουσα αναμονής	48,80	1	48,80	48,80	Εντός
20	Διασέλι-Ψαρά	Βενζινάδικο	460,00	1	45,96	45,96	Εκτός
21	Κατσούνη-Ψαρά	Νεκροταφείο	2.190,00	0	0,00	0,00	Εντός
22	Ψαρά	Ελικοδρόμιο	3.060,00	1	45,00	45,00	Εκτός

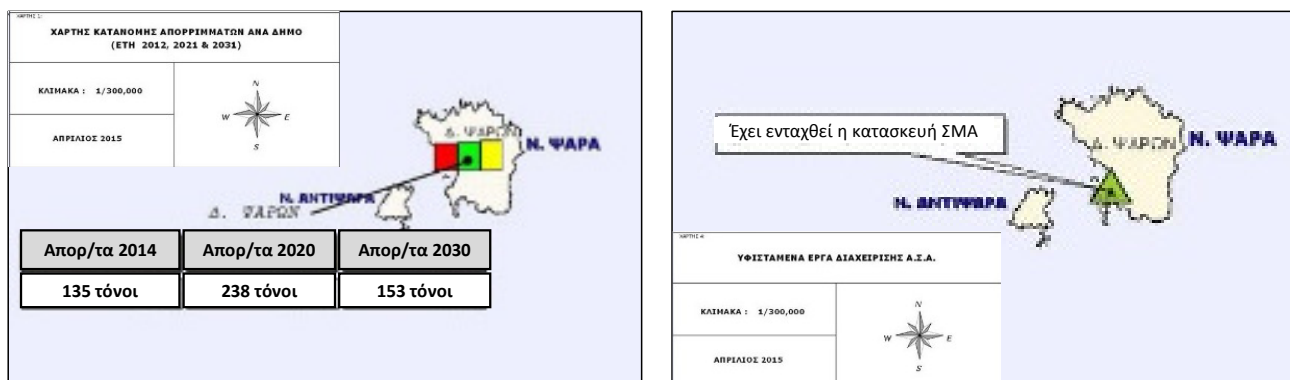
23	Διασέλι-Ψαρά	Οικόπεδο	2.800,75	0	0,00	0,00	Εκτός
24	Ψαρά	Γήπεδο ποδοσφ.	1.670,00	0	0,00	0,00	Εντός
25	Ψαρά	Γήπεδο μπάσκετ	600,00	0	0,00	0,00	Εντός
26	Βουρλιές-Ψαρά	Αντλιοστάσιο	80,00	1	20,00	20,00	Εκτός
27	Μπελαίτης-Ψαρά	Αντλιοστάσιο	70,00	1	20,00	20,00	Εκτός
28	Ψαρά	Οικόπεδο πλ. Γηπ. Μπάσκετ	1.050,00	0	0,00	0,00	Εντός

Πηγή: Δήμος Ψαρών

Καθαριότητα και Διαχείριση Στέρεων Απορριμμάτων

Στο νησί λειτουργούσε μέχρι πρόσφατα ΧΑΔΑ στην περιοχή Καστρί. Ωστόσο η λειτουργία του ανεστάλη με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και εκτελέστηκε πρόσφατα έργο πλήρους αποκατάστασης του χώρου. Υπάρχει ενεργή προγραμματική σύμβαση με τον Δήμο Χίου και τα απορρίμματα του νησιού μεταφέρονται στον ΧΥΤΑ Χίου. Στο πλαίσιο του ΠΕΣΔΑ Βορείου Αιγαίου έχει ήδη ολοκληρωθεί η κατασκευή του σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) στη θέση Διασέλι.

Εικόνα 1: Χάρτες Κατανομής Απορριμμάτων και Υφιστάμενων Έργων Διαχείρισης Α.Σ.Α.

Πηγή: ΠΕΣΔΑ ΠΒΑ 2015

Πλαίσιο στόχων της Δημοτικής Αρχής:

α. Αποκομιδή απορριμμάτων

Η αποκομιδή των απορριμμάτων γίνεται 3 φορές την εβδομάδα, από το Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος, το οποίο διαθέτει έναν Πολιτικό μηχανικό ως προϊστάμενο, έναν εργάτη γενικών καθηκόντων, έναν οδηγό και δύο εργάτες ορισμένου χρόνου κατά περίπτωση. Για το σκοπό αυτό υπάρχουν 2 απορριμματοφόρα (ένα παλαιότερο, με σύστημα πλύσης των κάδων και ένα νέο).

Προτείνεται ο εμπλουτισμός και ο εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος εξοπλισμού και η επαρκής στελέχωση της υπηρεσίας με το κατάλληλο προσωπικό.

β. Αποκομιδή ογκωδών αντικειμένων

Η αποκομιδή ογκωδών αντικειμένων γίνεται μετά από ειδοποίηση από τους κατοίκους. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται 1 φορτηγό και 1 φορτωτής. Αυτό το οποίο προτείνεται είναι ο εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος εξοπλισμού και η επαρκής στελέχωση της υπηρεσίας με το κατάλληλο προσωπικό.

γ. Ανακύκλωση συσκευασιών

Πρόσφατα ο Δήμος Ψαρών έχει ξεκινήσει την υλοποίηση προγράμματος ανακύκλωσης σε συνεργασία με τη ΔΙ.Α.ΝΟ.Χ Α.Ε. Μετά την προμήθεια κάδων ανακύκλωσης γίνεται συλλογή ανακυκλώσιμων απορριμμάτων (γυαλί,

αλουμίνιο, χαρτί, πλαστικό και ηλεκτρικές συσκευές) τα οποία αποστέλλονται προς ανακύκλωση. Σημαντικός στόχος είναι η πληρέστερη ενημέρωση των Δημοτών για το υλοποιούμενο πρόγραμμα της ανακύκλωσης αλλά και η προμήθεια νέου εξοπλισμού.

δ. Κομποστοποίηση

Ο Δήμος προμηθεύτηκε κάδους κομποστοποίησης τους οποίους διένειμε στους Δημότες με σκοπό τον περιορισμό των οργανικών απορριμμάτων. Κάδοι κομποστοποίησης εγκαταστάθηκαν και σε χώρους πρασίνου του Δήμου. Κύριος στόχος είναι η πληρέστερη ενημέρωση των Δημοτών για το υλοποιούμενο πρόγραμμα της κομποστοποίησης και των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν για το περιβάλλον.

Υδρευση – Άρδευση – Αποχέτευση

Υπάρχει δίκτυο ύδρευσης μικρής εμβέλειας, το οποίο καλύπτει τις ανάγκες υδροδότησης του οικισμού. Παρόλα αυτά, υπάρχει ανεπαρκής στελέχωση στην υπηρεσία ύδρευσης και οι όποιες ανάγκες προκύπτουν, αντιμετωπίζονται από το ολιγομελές τεχνικό τμήμα. Η ύδρευση γίνεται από τα 2 αντλιοστάσια που υπάρχουν στις δημοτικές γεωτρήσεις του Μπελαϊτη και της Λήμνου. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ύδρευσης του οικισμού των Ψαρών εκπονήθηκε μελέτη για την κατασκευή αγωγών ύδρευσης συνολικού μήκους 3.496 μ.

Στο νησί δεν υπάρχει οργανωμένο αρδευτικό δίκτυο. Οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούν σε υποδομές και εγκαταστάσεις των Δημοτών. Παρόλα αυτά υπάρχει μικρό δίκτυο, αντλιοστάσιο και δεξαμενή στην περιοχή Βρουλιές απ' όπου εξυπηρετούνται οι περιοχές Λήμνος και Αχλαδόκαμπος. Στόχος της Δημοτικής αρχής είναι η επέκταση του δικτύου.

Στο νησί δεν υπάρχει οργανωμένο αποχετευτικό δίκτυο για τα λύματα. Όλες οι οικίες εξυπηρετούνται με απορροφητικούς βόθρους. Πρωταρχικό μέλημα της αιρετής διοίκησης του Δήμου, είναι ο άμεσος συντονισμός των διαδικασιών που απαιτούνται για τη χωροθέτηση και υλοποίηση οργανωμένου αποχετευτικού δικτύου και συστήματος ΒΙΟΚΑ. Έχει ολοκληρωθεί η μελέτη για την κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και βρίσκεται στη διαδικασία αδειοδότησης.

Στο νησί δεν υπάρχει επίσης οργανωμένο αποχετευτικό δίκτυο ομβρίων. Έχουν συντελεστεί στο παρελθόν, κυρίως με ιδίους πόρους του Δήμου εργασίες μικρής εμβέλειας, που αφορούσαν κυρίως στη διαδικασία αποσυμφόρησης περιοχών με λιμνάζοντα ύδατα. Κρίνεται επομένως επιβεβλημένος μελλοντικά ο προγραμματισμός υλοποίησης οργανωμένου δικτύου αποχέτευσης των όμβριων υδάτων.

Στο νησί δεν υπάρχει οργανωμένη υποδομή αντιπλημμυρικής προστασίας. Άλλωστε δεν παρουσιάζονται τακτικά προβλήματα από πλημμύρες. Ωστόσο ανά τακτά χρονικά διαστήματα γίνονται εργασίες καθαρισμού κυρίως των ρεμάτων και λοιπών χώρων λιμναζόντων υδάτων.

Μεταφορές - Υποδομές

Τα Ψαρά ως αμιγώς νησιωτικός Δήμος, έχει ανάγκη σύνδεσης με την Χίο, που είναι το κοντινότερο μεγάλο νησί και όπου εδρεύουν όλες σχεδόν οι κρατικές υπηρεσίες (Εφορία, Ασφαλιστικά Ταμεία κτλ). Η σύνδεση των Ψαρών με το λιμάνι της Χίου είναι σχεδόν καθημερινή (6 φορές την εβδομάδα) ενώ από τον Ιούνιο μέχρι και το Σεπτέμβριο προστίθεται άλλο ένα δρομολόγιο σύνδεσης του νησιού με το λιμάνι των Λημνίων. Παράλληλα υπάρχει ακτοπλοϊκή σύνδεση των Ψαρών με τον Πειραιά, κάθε Δευτέρα ενώ η διαδρομή Πειραιάς – Ψαρά πραγματοποιείται κάθε Πέμπτη. Προτεραιότητα της δημοτικής αρχής αποτελεί η διεκδίκηση και η υλοποίηση ενός ακόμη δρομολογίου την εβδομάδα σύνδεσης με τον Πειραιά που θα βοηθήσει τα μέγιστα στην περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη του νησιού.

Εσωτερικές συγκοινωνίες στο νησί δεν υπάρχουν καθώς δεν απαιτούνται λόγω του μοναδικού υπάρχοντος οικισμού και του μικρού μεγέθους του. Στόχος της δημοτικής αρχής είναι η προμήθεια μικρού τουριστικού λεωφορείου για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (περιήγηση στα αξιοθέατα του νησιού)

Από το Διαδημοτικό Λιμενικό Ταμείο της Χίου βρίσκονται σε εξέλιξη διαδικασίες χωροθέτησης **υδατοδρομίου** στα Ψαρά.

Σε ότι αφορά τις απαιτούμενες παρεμβάσεις στο λιμάνι των Ψαρών αυτές είναι:

- Ανάπλαση παραλιακού μετώπου

- Τοποθέτηση νέων πλωτών εξεδρών
- Νομιμοποίηση αίθουσας αναμονής επιβατών
- Τοποθέτηση επιπλέον προσκρουστήρων και στεγάστρων προστασίας επιβατών

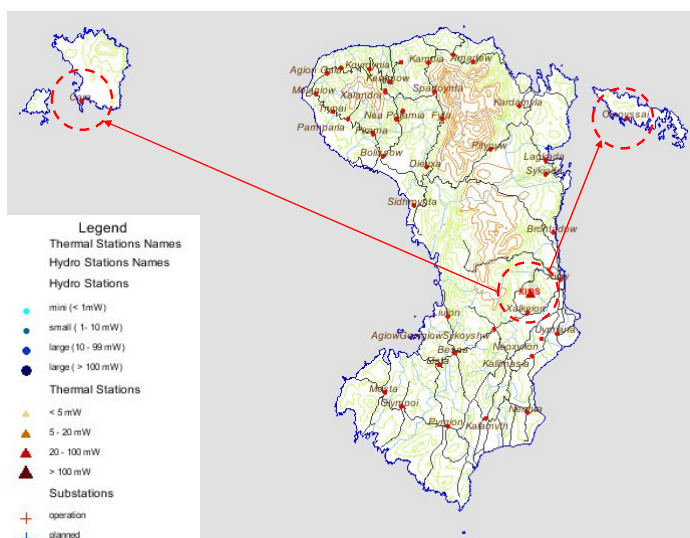
Το λιμάνι είναι πολλές φορές εκτεθειμένο στους νότιους ανέμους.

Οδικό Δίκτυο

Ο οικισμός χαρακτηρίζεται από σχετικά άναρχα δομημένη ρυμοτομία. Το μεγαλύτερο μέρος του οδικού δικτύου είναι τσιμεντοστρωμένο, με εξαίρεση έναν κύριο ασφαλτοστρωμένο δρόμο, ο οποίος διασχίζει όλο το νησί από το Νότο προς το Βορρά και συνδέει τον οικισμό με την Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ψαρών. Υπάρχουν ακόμη αρκετοί χωματόδρομοι που οδηγούν στις παραλίες του νησιού καθώς και σε αγροικίες.

Δίκτυα Μεταφοράς Ενέργειας

Στο νησί υπάρχουν ανεμογεννήτριες οι οποίες διοχετεύουν την παραγόμενη ενέργεια στο δίκτυο διανομής της Χίου μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου. Στην Π.Ε. Χίου υπάρχει μόνο ένας σταθμός ηλεκτροπαραγωγής, στο νησί της Χίου, ο οποίος τροφοδοτεί με τον ίδιο τρόπο τόσο τα Ψαρά όσο και τις Οινούσσες.

Δράσεις Άλλων Φορέων που Εκτελούνται στην Περιοχή και Επηρεάζουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου

A/A	Περιγραφή
1.	Υπάρχει αντιπρόσωπος της Εθνικής Τράπεζας και μηχάνημα ATM με σύστημα ΔΙΑΣ
2.	Λειτουργεί Αστυνομικός Σταθμός με στελέχωση δύο ατόμων.
3.	Λειτουργεί Λιμενικός Σταθμός με στελέχωση επτά ατόμων.
4.	Ο ΟΤΕ διατηρεί μόνον έναν τεχνικό.
5.	Τα ΕΛΤΑ διατηρούν στα Ψαρά Ταχυδρομικό Κατάστημα με έναν υπάλληλο
6.	Επίσης υπάρχουν στο νησί 2 εργαζόμενοι της ΔΕΗ από τους οποίους ο ένας εργάζεται για την σωστή λειτουργία του Αιολικού Πάρκου και ένας ως Ηλεκτρολόγος δικτύου
7.	Υπάρχει Πολυδύναμο Περιφερειακό Ιατρείο με 1 αγροτικό ιατρό.

Βασικές Συνεργασίες

1.	Ο Δήμος Χίου, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Καλλικράτη, παρέχει τεχνική υποστήριξη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων μέσω της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών
2.	Αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Νήσων Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου (στον οποίο μετέχει ο Δήμος Ψαρών), είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων του συνόλου των δήμων της Περιφέρειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΕΔΣΑ.
3.	ΠΕΔ Βορείου Αιγαίου
4.	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου / Π.Ε. Χίου
5.	Λιμεναρχείο - Αστυνομία
6.	Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΛΤΑ
7.	Γενικό Νοσοκομείο Χίου

2.3.2 Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός»

Περιγραφή

Υγεία - Πρόνοια

Η κοινωνική πολιτική αποτελεί προτεραιότητα της Δημοτικής Αρχής. Ωστόσο, λόγω της έλλειψης οργανωμένων δομών και προσωπικού για την παροχή υπηρεσιών πρόνοιας, ο Δήμος συνεργάζεται άμεσα με το Αγροτικό Ιατρείο Ψαρών, προκειμένου να λάβουν την απαραίτητη φροντίδα οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Παράλληλα ο δήμος συμμετέχει σε προγράμματα (π.χ ΤΕΒΑ) κοινωνικής πρόνοιας για την προμήθεια βασικών ειδών διαβίωσης σε άπορους δημότες που υλοποιούνται μέσω ΕΣΠΑ.

Παιδεία - Εκπαίδευση

Στον Δήμο Ψαρών λειτουργούν 3 Σχολικές Μονάδες. Ένα ολόημερο νηπιαγωγείο με δύο νηπιαγωγούς, ένα τριθέσιο ολόημερο Δημοτικό Σχολείο με 4 δασκάλους και ένα Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις με 13 καθηγητές
Στόχοι της Δημοτικής Αρχής είναι:

- Επέκταση και αναβάθμιση φροντίδας και εκπαίδευσης νηπίων και μαθητών
- Επισκευή και συντήρηση όλων των σχολικών κτιρίων
- Κατασκευή νέου κτιρίου για στέγαση του νηπιαγωγείου

Υποδομές Αθλητισμού

Στον Δήμο Ψαρών υπάρχουν εγκαταστάσεις γηπέδου καλαθοσφαίρισης, beach volley και γηπέδου ποδοσφαίρου 5x5, όπου γίνονται διάφορες αποσπασματικές δραστηριότητες, χωρίς ωστόσο να υπάρχει οργανωμένη δράση. Για αθλητικές δραστηριότητες προσφέρονται και οι αύλειοι χώροι των σχολείων.

Γι' αυτόν τον λόγο πρωταρχικό μέλημα της Αιρετής Διοίκησης αποτελεί:

- Βελτίωση, και επέκταση των αθλητικών δραστηριοτήτων

Προκειμένου να επιτευχθεί ο γενικός στόχος προκύπτουν:

- Ανάγκη επέκτασης ή και δημιουργίας νέων αθλητικών χώρων
- Πρόσληψη προσωπικού με ανάλογα προσόντα και γνώσεις

Πολιτισμός - Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Λόγω της περιορισμένης πρόσβασης των κατοίκων σε πολιτιστικές εκδηλώσεις (έλλειψη θεάτρων,

κινηματογράφου, συναυλιών) ο Δήμος προσπαθεί να αναπληρώσει το «κενό» ψυχαγωγίας με πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στον σκοπό αυτό συνδράμουν τα μέγιστα και οι δυο πολιτιστικοί σύλλογοι του Νησιού, η «Αδελφότητα των Ψαριανών» και ο μορφωτικός και εξωραϊστικός σύλλογος «Κωνσταντίνος Κανάρης». Ο Δήμος εξόπλισε την Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων με όλα τα απαραίτητα (θεατρική σκηνή, ηχοσύστημα, συσκευή προβολής κλπ) ώστε να φιλοξενεί ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ωστόσο βασική αρχή της αιρετής διοίκησης αποτελεί:

- Διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (κτιρίων, μνημείων, λαϊκής παράδοσης κ.λπ.)
- Ανάπτυξη της δημόσιας αισθητικής και προστασία του φυσικού αισθητικού περιβάλλοντος

Δεδομένης και της παραπάνω περιγραφόμενης αυξανόμενης ζήτησης σε πολιτιστικές υπηρεσίες, θα λέγαμε πως το κρίσιμο ζήτημα για τον τομέα του πολιτισμού είναι η

- Επέκταση δραστηριοτήτων πολιτιστικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου

Οι δραστηριότητες των ανωτέρω φορέων, αποτελούν μια εξαιρετική βάση, η οποία όμως θα πρέπει να υποστηριχθεί και να αξιοποιηθεί κατάλληλα, προκειμένου, αφενός να συνεχίσει να υπηρετείται ο στόχος τους, αφετέρου να επιτευχθεί ο γενικότερος στόχος.

Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία

- Αρχαιολογικός χώρος του Αρχοντικίου Ψαρών

Η αρχαιότερη μαρτυρία για τα Ψαρά, στην οποία αναφέρεται το όνομα του νησιού, είναι η Οδύσσεια, όπου το νησί ονομάζεται Ψυρή. Οι αρχαίοι συγγραφείς θεωρούσαν τον νησί άγονο και φτωχό, αφού δεν μπορούσε να προσφέρει ούτε τον αναγκαίο οίνο για την λατρεία του Διονύσου. Από τον Στράβωνα μαρτυρείται πόλισμα και από τον Ευστάθιο λιμάνι. Ο Δημοσθένης μνημονεύει το νησί για τους ισχυρούς ανέμους που πνέουν στην περιοχή, εμποδίζοντας την ναυσιπλοΐα.

Στις νοτιοδυτικές ακτές των Ψαρών, στη θέση «Αρχοντίκι», ο Σ. Χαριτωνίδης από το 1961 εντόπισε μυκηναϊκούς τάφους κοντά στη θάλασσα, τους οποίους χρονολόγησε στην ΥΕ III β περίοδο (1300-1190 π.Χ.). Στον λόφο της Μαύρης Ράχης εντόπισε όστρακα γεωμετρικής και ελληνοιστικής περιόδου και σε μικρή ανασκαφική έρευνα εντοπίστηκαν οικιστικά λείψανα ελληνοιστικών χρόνων.

Στη θέση «Αρχοντίκι», ο επιμελητής της Κ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Άρης Τσαραβόπουλος, το 1983-1984, μαζί με μία ομάδα φιλολόγων, ερεύνησε 11 τάφους και η επιμελήτρια αρχαιοτήτων Λίλιαν Αχειλαρά το 1985, έφερε στο φως τάφο της ΥΕ III Α1-Α2(1400-1300 π.Χ.).

Από το 1997 ως το 2001 συνεχίστηκε η σωστική ανασκαφική έρευνα στο «Αρχοντίκι» με χρηματοδότηση του Υπουργείου Αιγαίου, από την Κ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Ερευνήθηκαν συνολικά 162 τάφοι, μεταξύ των οποίων ένας θολωτός που αποδίδεται στον ήρωα, του οποίου η λατρεία εντοπίστηκε λίγα μέτρα νοτιότερα. Σε μικρή απόσταση από τη νεκρόπολη αποκαλύφθηκε μυκηναϊκός οικισμός.

Από το 2002 άρχισαν οι εργασίες ανάδειξης του χώρου στο πλαίσιο του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το 2008.

Η παλαιότερη ταφή στο «Αρχοντίκι», σε απλό λακκοειδή τάφο χρονολογείται στην Τελική Νεολιθική Περίοδο (τέλος της τέταρτης προχριστιανικής χιλιετίας) και είναι κτερισμένη με οινοχόες, που σώζονται αποσπασματικά.

Οι ταφές της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού είναι κτερισμένες με αγγεία γνωστά από τις Κυκλάδες και το Βόρειο Αιγαίο.

Η εκτεταμένη μυκηναϊκή νεκρόπολη, που χρονολογείται από την ΥΕ II Β έως την ΥΕ III Γ περίοδο (1450-1100 π.Χ.) αποτελείται από κιβωτιόσχημους τάφους, εκτός από ελάχιστα παραδείγματα με ταφές σε πύθους. Ο σημαντικότερος τάφος της νεκρόπολης είναι ο θολωτός τάφος. Ο νεκρός που ήταν ενταφιασμένος εκεί λατρεύτηκε ως ήρωας από τους πρώιμους ιστορικούς ως το τέλος του 5^{ου} π.Χ. αιώνα. Η λατρεία περιλάμβανε θυσίες μικρών ζώων και πτηνών και πλούσιες προσφορές στον χαμηλό λιθόκτιστο ορθογώνιο βωμό. Η εξαιρετικής ποιότητας κεραμική από τη Χίο, την Κόρινθο, τη Λέσβο, τη Μικρά Ασία και την Αττική που βρέθηκε

στον αποθέτη και χρονολογείται από τον 8ο ως το 5ο αιώνα π.Χ., μαρτυρούν τη λατρεία του ήρωα.

Η χρήση του νεκροταφείου συνεχίστηκε και την Πρωτογεωμετρική περίοδο.

Η κεραμική της νεκρόπολης είναι πολύ καλής διατήρησης και μεγάλης ποικιλίας. Τα σχήματα είναι τα γνωστά, που βρίσκονται σε όλο το μυκηναϊκό κόσμο. Κυριαρχούν οι κύλικες, οι ψευδόστομοι αμφορείς, τα αλάβαστρα, οι ασκοί, οι αρύταινες, τα ρυτά.

Εκτός από τα πολυτελή και τα απλά καθημερινά σκεύη συνόδευαν τους νεκρούς και αντικείμενα κύρους. Αρκετά είναι τα χάλκινα όπλα, ξίφη, δόρατα και μαχαίρια. Εντυπωσιακή είναι η ποσότητα των σφραγιδόλιθων από κορνελίτη, στεατίτη, φαγεντιανή και υαλόμαζα. Μεγάλος επίσης είναι και ο αριθμός με χάνδρες από φαγεντιανή, υαλόμαζα, κορνελίτη, στεατίτη και λιγότερες από χρυσό. Ανάμεσα στα χάλκινα ευρήματα έχουν εντοπιστεί χάλκινα εργαλεία, βελόνες, ξυράφια, δρεπάνια. Σημαντικά είναι και τα ειδώλια των γνωστών τύπων Φ και Ψ. Τα ομοιώματα των πλοίων και η μήτρα από στεατίτη για την παραγωγή δακτυλιδιών.

Ο εκτεταμένος οικισμός, που αναπτύχθηκε κατά μήκος της ακτής, ήταν κτισμένος αμφιθεατρικά στην πλαγιά του λόφου «Καραγιάννη». Εξαπλώνεται στην πεδινή έκταση, που σχηματίζεται νοτιοανατολικά του ορεινού όγκου, που φθάνει ως την θάλασσα. Ήταν οργανωμένος με οικίες χτισμένες κατά συστάδες και δρόμους στρωμένους με λίθους από την παραλία. Η ανάπτυξη του οικισμού ακολουθεί τη διαμόρφωση του εδάφους. Το ανατολικό και κεντρικό τμήμα του οικισμού βρίσκεται σε τέσσερα μέτρα ύψος περίπου από την επιφάνεια της θάλασσας, ενώ το χαμηλό στο επίπεδο της θάλασσας.

Μεταξύ τους παρεμβάλλεται η νεκρόπολη.

Οι οικίες του οικισμού είναι επιμήκη κτίσματα, στον τύπο του μεγάρου, κτισμένες η μία δίπλα στην άλλη, σχηματίζουν συγκρότημα σε διαφορετικά επίπεδα που επικοινωνούν μεταξύ τους. Για τους γεροκτισμένους τοίχους της θεμελίωσης, χρησιμοποιήθηκαν λίθοι της περιοχής και για την ανωδομή μεγάλες πήλινες πλίνθοι. Τη στέγη στήριζαν κάθετα ξύλινα στοιχεία, στερεωμένα σε λίθινες βάσεις, που βρέθηκαν κατά χώραν. Σημαντικότερη είναι οικία με οκτώ μεγάλα πιθάρια στις αποθήκες.

- Μνημείο Μαύρης Ράχης ή Παλαιόκαστρο

Η Μαύρη Ράχη αποτελεί το σήμα κατατεθέν των Ψαρών και βρίσκεται στο νότιο άκρο της χερσονήσου του Παλαιόκαστρου, που περικλείει το λιμάνι από τη δυτική του πλευρά. Πάνω στο Παλαιόκαστρο βρίσκονται δυο ναοί σε ένα κτίσμα. Είναι αφιερωμένοι στην Αγία Άννα και στον Άι Γιάννη τον Πρόδρομο. Κατά την επανάσταση, οι Ψαριανοί τοποθέτησαν κανόνια πάνω στην Μαύρη Ράχη και έκτισαν κανονιοστάσιο που το ονόμαζαν και φρούριο. Η Μαύρη Ράχη έμεινε στην ιστορία για την αντίσταση των 120 υπερασπιστών της το 1824 και την αυτοθυσία τους με το να ανατιναχτούν όταν είδαν ότι ο αγώνας τους είναι πια μάταιος. Σήμερα, μερικά τείχη και ένας βράχος στη θέση της πυριτιδαποθήκης μένουν από το παρελθόν αυτό και ένα λιτό μνημείο προς τιμή των ηρώων που την υπερασπιστήκαν.

- Μνημείο στο σημείο ανατίναξης στον αυχένα του Φτελιού

- Ηρώο Πεσόντων Επανάστασης 1821

Ηρώο προς τιμήν των πεσόντων αγωνιστών της επανάστασης του 1821

- Χώρος κατοικίας Κωνσταντίνου Κανάρη

- Κτίριο Βουλής

- Το κτίριο όπου στεγαζόταν η Βουλή των Ψαρών. Μετά την απελευθέρωση των Ψαρών από τον τουρκικό ζυγό που διήρκεσε 88 έτη, (22 Ιουνίου 1824 έως και την 21 Οκτωβρίου 1912) επισκευάστηκε και χρησιμοποιήθηκε σαν Σταθμός Χωροφυλακής. Κατά την διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής ως Διοικητήριο – παρατηρητήριο υπό των Γερμανών. Μετά την αποχώρηση των Γερμανικών στρατευμάτων κατοχής, το κτίριο παρέμεινε επί μακρό χρονικό διάστημα αχρησιμοποίητο, με αποτέλεσμα να υποστεί σοβαρές ζημιές και φθορά. Το 1978 με πρωτοβουλία και προσπάθειες του νεοϊδρυθέντος συλλόγου ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΨΑΡΙΑΝΩΝ με πρόεδρο τον Δημήτριο Γ. Ανδριάνα, ανέλαβε ο ΕΟΤ την αναστήλωσή του, με την συνεργασία του τότε γραμματέως του και φίλου των Ψαρών, Παναγιώτη Λαμπρία. Από το 1980 λειτούργησε ως ξενώνας του ΕΟΤ. Από το 1999 το δικαίωμα χρήσης- εκμετάλλευσης έχει επιστρέψει στο Δήμο και στο Ναό του Αγίου Νικολάου. Το ξενοδοχείο

παραμένει κλειστό από το 2004 και γίνονται ενέργειες τόσο από το Δήμο Ψαρών όσο και από την Εκκλησία να επισκευαστεί και να επαναλειτουργήσει.

- Κονάκι

Προεπαναστατικό, παραδοσιακό κτίριο, ιδιοκτησία του Ναυάρχου Ψαρών Νικολή Αποστόλη. Έχει κτισθεί το 1810 από λαξευμένο πωρόλιθο κατά το ισόδομο σύστημα. Η εξωτερική τοιχοποιία της Δυτικής, Νότιας και Βορεινής πλευράς αποτελείται από σειρές λίθων χρώματος κιτρινόχρους (ώχρα) και γκρι, ενώ η Ανατολική πλευρά από τη θάλασσα είναι πλινθόκτιστος. Τα πρέκια των κουφωμάτων, οι λαμπάδες και η μαρκίζα της στέγης, είναι επίσης από λαξευμένο πωρόλιθο.

Από την ασυμμετρία των κουφωμάτων φαίνεται πως πρόκειται για κτίσμα Λαϊκής Αρχιτεκτονικής. Η δε μοναδικότητά του έγκειται στον συνδυασμό διαφορετικών αρχιτεκτονικών στοιχείων. Σε πρώτη εντύπωση κυριαρχούν τα στοιχεία της Μεσαιωνικής Ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής που μας θυμίζουν τα γιγαντιαία κτίρια της Ρόδου (όπως μεγάλοι λίθοι για την δόμηση της τοιχοποιίας, λαμπάδες, λιθόγλυπτα). Τα μικρά οξυκόρυφα παράθυρα του ορόφου αποτελούν στοιχεία της Λαϊκής Ανατολίτικης Τέχνης. Επίσης τα τοξωτά πρέκια είναι από τη Λαϊκή οικοδομική της Στερεάς Ελλάδας. Χαρακτηριστικά είναι επίσης οι ποδιές των παραθύρων που προβάλλονται στηριζόμενες σε μικρό σχήμα λίθινα φουρούσια. Στο υπέρυθρο της κυρίας εισόδου, στη Νότια πλευρά είχαν χαραχθεί οι λέξεις "ΟΙΚΟΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΩΝ", ενώ τα υπάρχοντα γράμματα στην κύρια είσοδο της Δυτικής πλευράς καταστράφηκαν.

Τα προεπαναστατικά χρόνια από το έτος 1810 έως και την καταστροφή των Ψαρών από τους Τούρκους την 22α Ιουνίου 1824, το κτίριο χρησιμοποιήθηκε ως Ναυτικό Επιμελητήριο από τους Ψαριανούς. Από το έτος 1824 και καθ' όλη τη διάρκεια της τούρκικης κατοχής όπου τα Ψαρά απελευθερώθηκαν την 21η Οκτωβρίου 1912 οι Τούρκοι το χρησιμοποιούσαν ως Διοικητήριο (Κονάκι). Μετά την απελευθέρωση των Ψαρών το έτος 1912 έως και το 1928 έγινε το πρώτο Δημοτικό σχολείο (συνηθίζεται μεταξύ των Ψαριανών το κτίριο να αποκαλείται «παλιό σχολείο»). Σήμερα είναι ιδιοκτησία του Δήμου και γίνονται ενέργειες να αναπαλαιωθεί για να στεγαστεί σε αυτό το Μουσείο των Ψαρών.

- Φάρος

Ο φάρος Ψαρών κατασκευάστηκε το έτος 1909 από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και εντάχθηκε στο Ελληνικό Φαρικό Δίκτυο με την απελευθέρωση των Ψαρών το 1912. Βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού, 200 μέτρα από το ακρωτήριο Άγιος Γεώργιος και σε εστιακό ύψος 78 μέτρων. Πρωτολειτούργησε με πηγή ενέργειας το πετρέλαιο με χαρακτηριστικό μία λευκή αναλαμπή ανά 5 δλ. και φωτοβολία 23 – 25 ναυτικών μιλίων. Αυτοματοποιήθηκε κατόπιν παροχής της ΔΕΗ στις 2/8/1984 με φωτοβολία 24 ναυτικών μιλίων. Για την ανάβαση στην κορυφή του φάρου υπάρχουν 35 σκαλοπάτια πέτρινα που οδηγούν σε μία πλατφόρμα. Από εκεί η ανάβαση συνεχίζεται από 8 σιδερένια σκαλοπάτια που οδηγούν στον κυκλικό εξώστη όπου βρίσκεται ο μηχανισμός του Φάρου με τη λυχνία.

Ο φάρος αποτελείται από κυκλικό πύργο ύψους 14,5 μέτρων, ένα κοιτώνα φαροφυλάκων, ένα κοιτώνα και γραφείο προϊσταμένου, μία κουζίνα και ένα δωμάτιο στο οποίο υπάρχει φούρνος, μία αποθήκη, και μία τουαλέτα, καθώς και το προαύλιο με μία πόρτα προς το εξωτερικό περιβάλλον.

Η ανακαίνιση του Φάρου ολοκληρώθηκε πρόσφατα από το Δήμο Ψαρών σε συνεργασία με το Πολεμικό Ναυτικό και συγκεκριμένα με την υπηρεσία φάρων.

- Μύλος

- Μπούρτζι

Για την **ανάδειξη και αξιοποίηση της ιστορικής κληρονομιάς των Ψαρών** προγραμματίζεται σε συνεργασία με την αρχαιολογική υπηρεσία:

- Η συντήρηση του αρχαιολογικού πάρκου και η περαιτέρω ανάδειξη και διευκόλυνση της επισκεψιμότητας της Μαύρης Ράχης (φιλοτέχνηση αγάλματος, κατασκευή μικρού υπαίθριου θεάτρου στους πρόποδες, διαμορφώσεις, ενημερωτικές πινακίδες κλπ.),
- Η δημιουργία μουσειακής συλλογής σε υφιστάμενο ακίνητο του Δήμου Ψαρών,

- Η διαμόρφωση χώρου ιστορικής μνήμης στο οικόπεδο που βρισκόταν το σπίτι του Κανάρη,
- Η βελτίωση πρόσβασης και η ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου του Φάρου
- Η ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου του Αγίου Νικολάου

Δράσεις Άλλων Φορέων που Εκτελούνται στην Περιοχή και Επηρεάζουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου

Α/Α	Περιγραφή
1.	Πολιτιστικές δράσεις Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου
2.	Πολιτιστικές δράσεις Δήμου Χίου
Βασικές Συνεργασίες	
1.	Εφορεία Αρχαιοτήτων Χίου – Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

2.3.3 Περιγραφή Κυριότερων Δραστηριοτήτων του Δήμου στον Τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Περιγραφή

Απασχόληση

Όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί, η πλειοψηφία των κατοίκων του Δήμου Ψαρών απασχολείται στον τριτογενή τομέα και ακολουθούν ο πρωτογενής και δευτερογενής τομέας.

Πίνακας 7: Απασχολούμενοι κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Απασχολούμενοι κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας		
		Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
Δήμος Ψαρών	458	16	13	101

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Η παραδοσιακή απασχόληση του πληθυσμού της περιοχής είναι η ναυτιλία η οποία αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα. Σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό του αντρικού πληθυσμού είναι αξιωματικοί του εμπορικού ναυτικού. Οι γυναίκες, στην συντριπτική τους πλειοψηφία δεν εργάζονται. Στα Ψαρά, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα είναι περιορισμένη. Η γεωργία δεν έχει αναπτυχθεί, λόγω και της μορφολογίας του νησιού, ενώ η κτηνοτροφία υφίσταται μερικώς, λόγω των βοσκοτόπων που υπάρχουν στο νησί, παράγοντας εύγευστα τυροκομικά (τυρί και μυζήθρα). Στο νησί φύονται μόνο θυμάρια και ελάχιστα δέντρα στο μικρό κάμπο, οπότε η μελισσοκομία παράγει εκλεκτό μέλι άριστης ποιότητας.

Ο τουρισμός βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο, μιας και το νησί στερείται βασικών τουριστικών υποδομών και τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες ανάπτυξής του. Το μέγιστο δυναμικό των υποδομών διανυκτέρευσης στο Δήμο Ψαρών εκτιμάται στις 150 κλίνες. Σε ότι αφορά τις επιχειρήσεις του κλάδου εστίασης, στον οικισμό λειτουργούν 2 εστιατόρια (συνεχής λειτουργία – το 1 σε δημοτικό ακίνητο), 1 ταχυφαγείο, 2 καφέ, 1 μπαρ και ένα εποχικό κατάστημα. Οι παραλίες του νησιού δεν διαθέτουν οργανωμένες εγκαταστάσεις καθώς δεν υπάρχει ζήτηση για την εκμετάλλευσή τους. Κατά τη θερινή περίοδο ο δήμος τοποθετεί στις δύο παραλίες του οικισμού ομπρέλες, ξαπλώστρες, ντουζιέρες κ.α.

Απαιτούνται ενέργειες για την ενίσχυση της υποδομής στον τουρισμό κυρίως με τη δημιουργία νέων και την αναβάθμιση των υφιστάμενων καταλυμάτων.

Ιδιαίτερη **ώθηση στον τουρισμό** θα μπορούσε να δώσει η ανακαίνιση και λειτουργία των παλιού ξενοδοχείου του ΕΟΤ στο χώρο νοτίως του ιστορικού ναού του Αγ. Νικολάου, του οποίου η αποκατάσταση ολοκληρώθηκε πρόσφατα. Η αξιοποίηση της υφιστάμενης υποδομής στο χώρο αυτό θα μπορούσε να έχει πιλοτικό και εμβληματικό χαρακτήρα λόγω της εξαιρετικής θέσης αλλά και της ιστορικότητας του χώρου στον οποίο βρίσκεται. Παράλληλα θα πρέπει να προγραμματιστεί και η υλοποίηση ενός προγράμματος τουριστικής προβολής με έμφαση στον ιστορικό, πολιτισμικό, περιβαλλοντικό, καταδυτικό και αλιευτικό τουρισμό.

Δράσεις Άλλων Φορέων που Εκτελούνται στην Περιοχή και Επηρεάζουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου

A/A	Περιγραφή
1.	Leader
2.	Δράσεις του ΕΠ Αλιεία
3.	Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων από ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης
4.	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου – Πρόγραμμα Τουριστικής Προβολής
Βασικές Συνεργασίες	
1.	Κοινοπραξία «Προμηθευτική - ΔΑΕΧ» για την υλοποίηση του ΕΠ Αλιεία

2.3.3 Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης της Περιοχής του Δήμου

Τομέας	Προβλήματα / Ανάγκες και Περιορισμοί	Δυνατότητες και Ευκαιρίες
1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Εποχικές διακυμάνσεις στη ζήτηση νερού • Έλλειψη έργων ταμίευσης υδρευτικού και αρδευτικού νερού. • Περιβαλλοντική επιβάρυνση λόγω έλλειψης δικτύου αποχέτευσης και ΕΕΛ • Ελάχιστοι χώροι πρασίνου • Ανάγκη για διάνοξη μονοπατιών για περιηγητικό / περιπατητικό τουρισμό 	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή προβλέψεων ΠΕΣΔΑ Β. Αιγαίου για την διαχείριση απορριμμάτων. • Επέκταση εφαρμογής προγράμματος ανακύκλωσης. • Τα Αντίψαρα, οι νησίδες «κάτω νησί» και «Δασκαλειό» και δυο περιοχές στο Βόρειο τμήμα των Ψαρών έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας για την Ορνιθοπανίδα (GR4130002) • Θαλάσσιο περιβάλλον και πόροι, οι οποίοι δεν έχουν υποστεί ανθρωπογενείς παρεμβάσεις • Διαμόρφωση τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων. • Συνεργασίες για τον σχεδιασμό και υλοποίηση έργων ανάδειξης φυσικού περιβάλλοντος.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλός βαθμός εξάρτησης από τις υπηρεσίες του Δήμου Χίου και της Περιφέρειας Β. Αιγαίου. • Ελλείψεις σε θέματα τεχνικής και διοικητικής υποστήριξης για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τον σχεδιασμό έργων προστασίας και ανάδειξης. • Δεν έχουν αναληφθεί σε εθνικό επίπεδο δράσεις για την προστασία και τον εμπλουτισμό του ιχθυοαποθέματος 	<ul style="list-style-type: none"> • Προώθηση δράσεων και υλοποίηση προγραμμάτων σε περιοχές Natura 2000 / υλοποίηση έργων τουριστικού χαρακτήρα, χαμηλού οικολογικού αποτυπώματος (αλιευτικός, περιβαλλοντικός, καταδυτικός, ιστορικός και πολιτισμικός τουρισμός) • Υψηλός βαθμός προτεραιότητας στον εθνικό, περιφερειακό και τοπικό σχεδιασμό των έργων προστασίας και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος
Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες	
2. Καθαριότητα, Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη για επέκταση του οικισμού βορειοανατολικά και για παρεμβάσεις βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος και δημιουργίας χώρων αναψυχής • Έλλειψη οργανωμένου αρδευτικού και αποχετευτικού δικτύου καθώς και ΕΕΛ • Δεν υπάρχει οργανωμένη υποδομή 	<ul style="list-style-type: none"> • Δίκτυο ύδρευσης μικρής εμβέλειας (2 αντλιοστάσια) • Ύπαρξη κάδων ανακύκλωσης και κομποστοποίησης • Συλλογή ανακυκλώσιμων απορριμμάτων • Ο Δήμος ηλεκτροδοτείται μέσω

	<p>αντιπλημμυρικής προστασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη εκσυγχρονισμού του υπάρχοντος εξοπλισμού αποκομιδής απορριμμάτων • Κατασκευή σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) 	<p>υποθαλάσσιας σύνδεσης με το σταθμό ηλεκτροπαραγωγής της Χίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της πρόσβασης στις παραλίες με σκοπό την καλύτερη τουριστική αξιοποίηση
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλό μεταφορικό κόστος για ανθρώπους και εμπορεύματα • Πιθανή αδυναμία συντήρησης του σύγχρονου εξοπλισμού ΣΜΑ • Έλλειψη τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού και υπηρεσιών του Δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. • Η εξάρτηση από το Δήμο Χίου για την αποκομιδή των απορριμμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάρτιση τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων • Υλοποίηση του έργου του σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων στο πλαίσιο του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου. • Προγραμματική σύμβαση με τον Δήμο Χίου για μεταφορά απορριμμάτων στον ΧΥΤΑ Χίου • Δημιουργία συστήματος μεταφορών με τη χρήση σύνθετων συγκοινωνιακών μέσων όπως τα υδροπλάνα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο χρόνος και να εμπλουτισθεί ο αριθμός των προορισμών συγκοινωνιακής σύνδεσης του νησιού
	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη οργανωμένων δομών και προσωπικού για την παροχή υπηρεσιών πρόνοιας 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει αγροτικό ιατρείο • Δημιουργία κοινωνικού φαρμακείου
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
3. Υγεία και Κοινωνική Πολιτική	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία εφαρμογής προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής • Έλλειψη προγραμμάτων και δράσεων της κοινωνικής πρόνοιας • Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης των προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση • Δυσκολίες πρόσβασης ευπαθών κοινωνικά ομάδων στις υπηρεσίες υγείας 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα αξιοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων του ΕΚΤ για την υλοποίηση προγραμμάτων επισιτιστικής βοήθειας, κοινωνικού φαρμακείου, και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε συνεργασία με το Δήμο Χίου και την Περιφέρεια Β. Αιγαίου. • Αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας για την διάγνωση σε ιατρικά περιστατικά εξ αποστάσεως.

3. Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Επέκταση και αναβάθμιση φροντίδας και εκπαίδευσης νηπιών και μαθητών • Βελτίωση της συντήρησης των σχολικών κτιρίων • Ανάγκη επέκτασης ή και δημιουργίας νέων αθλητικών χώρων • Δεν υπάρχουν οργανωμένες αθλητικές δραστηριότητες • Περιορισμένη πρόσβαση των κατοίκων σε πολιτιστικές εκδηλώσεις (έλλειψη θεάτρων, κινηματογράφου, συναυλιών) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανοποιητικός αριθμός σχολικών μονάδων • Βελτίωση και επέκταση των αθλητικών δραστηριοτήτων • Ύπαρξη εξοπλισμένης αίθουσας πολλαπλών χρήσεων (θεατρική σκηνή, ηχοσύστημα, συσκευή προβολής κλπ) για τη φιλοξενία ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων.
	<ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία αξιοποίησης προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης. • Οι περιορισμένες δυνατότητες επιμόρφωσης και επαγγελματικής εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς (κτιρίων, μνημείων, λαϊκής παράδοσης κ.λπ.) • Ανάπτυξη της δημόσιας αισθητικής και προστασία του φυσικού αισθητικού περιβάλλοντος
4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή ανεργία στις γυναίκες • Περιορισμένη δραστηριότητα στο πρωτογενή τομέα • Κίνδυνος υπερβόσκησης του νησιού που χαρακτηρίζεται και ως βοσκότοπος χαμηλής βοσκοϊκανότητας • Έλλειψη βασικών τουριστικών υποδομών 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπτυγμένη μελισσοκομία • Δυνατότητα ενίσχυσης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Μικρή αγορά και δυσκολίες διακίνησης προϊόντων με υψηλά κόστη μεταφοράς 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα ανάπτυξης τουρισμού ο οποίος βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο
Συνθετική Διάγνωση		
<p>Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής</p> <p>Η σημαντική γεωγραφική απομόνωση και το εξαιρετικά μικρό μέγεθος χαρακτηρίζουν τα Ψαρά, δεδομένου ότι βρίσκονται σε απόσταση, τόσο από τα οικονομικά και πολιτικά κέντρα λήψης αποφάσεων, όσο και από τα γειτονικά νησιά, με κοντινότερο το νησί της Χίου, από το οποίο υπάρχουν πολλές διοικητικές εξαρτήσεις.</p> <p>Στην περίπτωση των Ψαρών παρατηρείται στην μεγαλύτερή του ένταση το φαινόμενο της «διπλής νησιωτικότητας» των μικρότερων νησιών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από άλλα μεγαλύτερα νησιά.</p> <p>Από την άλλη μεριά το σημαντικότερο πλεονέκτημα των Ψαρών, είναι οι ελάχιστες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο περιβάλλον, η διατήρηση της εξαιρετικής ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος, της παράκτιας και θαλάσσιας ζώνης και οι όμορφες παραλίες του νησιού.</p> <p>Επίσης, η θέση του οικισμού είναι προνομιακή, ενώ η ιστορία του είναι παγκοσμίως γνωστή και τα λίγα εναπομείναντα ιστορικά κτίρια αποτελούν πόλο έλξης.</p>		

Μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιηθεί στο νησί επαρκώς οι ευκαιρίες για αξιοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, για την ωρίμανση έργων και την ολοκλήρωση βασικών υποδομών που θα μπορούσε να είχε επιλύσει θέματα σε σχέση με την ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού, την ύδρευση-αποχέτευση, την διαχείριση απορριμμάτων κ.ά. Είναι σημαντικό, στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο να δημιουργηθούν οι συνθήκες για ωρίμανση και ένταξη των ανωτέρω έργων στο ΕΣΠΑ.

Η ανάγκη αποκέντρωσης του πληθυσμού από τα αστικά κέντρα της χώρας, η υψηλή ανεργία, η εγκληματικότητα και η οικονομική κρίση ενδεχομένως να οδηγήσουν στην μετεγκατάσταση πληθυσμού σε περιοχές με χαμηλότερο κόστος ζωής, εφόσον παρουσιάζουν ευκαιρίες για απασχόληση και ικανοποιητική ποιότητα ζωής.

Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός

Το μικρό μέγεθος του νησιού, η απόστασή του από άλλα νησιά και την ηπειρωτική χώρα και ο μικρός του πληθυσμός επιβάλλουν εγγενείς περιορισμούς στο επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι εφαρμοζόμενες πολιτικές περιορισμού των κρατικών δαπανών πλήττουν σήμερα τις πλέον απομακρυσμένες και φτωχές περιοχές της χώρας, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται σημαντικές ελλείψεις στην πρωτοβάθμια περίθαλψη, την πρόληψη και την κοινωνική μέριμνα. Αναμένεται επιδείνωση του επιπέδου παροχής δημόσιων υπηρεσιών.

Παρά το γεγονός ότι μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων βελτιώθηκαν οι υποδομές, αυτή τη στιγμή υπάρχουν δυσχέρειες στη στελέχωση, συντήρηση και λειτουργία των υποδομών υγείας.

Οι εθνικές πολιτικές για την αντιμετώπιση της φτώχειας, και για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης ενδεχομένως να ενισχύουν μέρος των απωλεσθέντων εισοδημάτων των κατοίκων των Ψαρών, όμως η λογική της δημιουργίας προνοιακών δομών σε οικισμούς των 10.000 κατοίκων κατ' ελάχιστον, αποκλείει τα μικρά νησιά από σωρεία δομών όπως τα κοινωνικά παντοπωλεία, προγράμματα επισιτιστικής βοήθειας, Κέντρα Κοινότητας και τις λοιπές προνοιακές δομές.

Απαιτούνται ειδικές θεσμικές ρυθμίσεις και μέτρα που θα διασφαλίζουν την ισονομία και τα δικαιώματα των κατοίκων των μικρών νησιών προκειμένου να εξασφαλίζεται ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής.

Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Η τοπική οικονομία στηρίζεται κυρίως στην ναυτιλία με τον τομέα του τουρισμού και της εστίασης/ διασκέδασης να καταλαμβάνει ένα μικρό μερίδιο. Τα καταγεγραμμένα ποσοστά ανεργίας είναι χαμηλά, διότι υπάρχει εγγενής αδυναμία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και ευκαιριών εργασίας, δεδομένων των περιορισμένων μεγεθών της τοπικής οικονομίας.

Η εφαρμογή προγραμμάτων βιολογικής γεωργίας – κτηνοτροφίας καθώς και η έναρξη προγραμμάτων αγροτουρισμού και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας αποτελούν πρόκληση για ανάπτυξη.

Η ανάπτυξη εναλλακτικών διεξόδων στη δραστηριότητα τού τουρισμού μπορεί να αποτελέσει βάση για τη δημιουργία ενός διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης που μπορεί να στηριχθεί και να αξιοποιήσει τις σύγχρονες τάσεις και απαιτήσεις για βιωματικό τουρισμό, προσωποποιημένες εμπειρίες, για ποιότητα με σεβασμό στο περιβάλλον και την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά. Η αξιοποίηση του διαδικτύου στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος και η δυνατότητα των απευθείας κρατήσεων που παρέχεται από ηλεκτρονικές πλατφόρμες χωρίς μεσάζοντες, αποτελούν ευκαιρία για βελτιστοποίηση των αφίξεων /επισκέψεων στο νησί.

Η σταδιακή αλλά εντεινόμενη αύξηση της ζήτησης τουριστικών προορισμών και η δυνατότητα προβολής μέσω διαδικτύου, καθώς και η συνεχώς αυξανόμενη ανάπτυξη του Yachting στην περιοχή αυτή και στα απέναντι τουρκικά παράλια, σε συνδυασμό με την παράδοση του νησιού στη ναυτιλία δημιουργεί ευκαιρίες ανάπτυξης στο τουριστικό τομέα για καταδυτικό τουρισμό, τουρισμό με σκάφη αναψυχής, ιστιοπλοΐα, θρησκευτικό και ιστορικό τουρισμό, περιηγητικό / περιπατητικό τουρισμό, κ.α.

Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

- Σχεδιασμός και ωρίμανση έργων ύδρευσης –αποχέτευσης και ένταξη τους στο ΕΣΠΑ
- Σχεδιασμός και ωρίμανση του έργου επέκτασης του ΓΠΣ
- Σχεδιασμός και υλοποίησης έργων διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού.
- Απαιτείται η υλοποίηση του σχεδίου διαχείρισης αστικών απορριμμάτων και η πλήρης λειτουργία του σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων.
- Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου διαχείρισης και λειτουργία φορέα διαχείρισης για την προστασία της περιοχής Natura και εφαρμογή της Οδηγίας 60/2004 για τα ύδατα.
- Αξιοποίηση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός

- Στελέχωση των υπηρεσιών υγείας στο νησί
- Ενημέρωση των κατοίκων για τις επιδοματικές πολιτικές στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής κρίσης
- Αξιοποίηση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ανέγερση νηπιαγωγείου.
- Θεσμικές αλλαγές στο καθεστώς των εκπαιδευτικών που να επιτρέπουν τον επαναπατρισμό των ντόπιων στο νησί. Εισαγωγή κριτηρίων εντοπιότητας στην στελέχωση των δημοσίων υπηρεσιών

Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- Ολοκληρωμένος Σχεδιασμός για την ανάδειξη των Ψαρών ως τουριστικού προορισμού σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.
- Η δημιουργία επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού (yachting, καταδυτικός, αλιευτικός, περιπατητικός).
- Ενίσχυση, τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Κοινωνικής Οικονομίας.
- Ενεργοποίηση συλλογικών φορέων των αγροτών για την δημιουργία και εκμετάλλευση κοινών υποδομών τυποποίησης και εμπορίας τοπικών προϊόντων.
- Αξιοποίηση προγραμμάτων αγροτουρισμού.
- Διεκδίκηση ευνοϊκότερων όρων για την μεταφορά των τοπικών προϊόντων και για ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις
- Προβολή του νησιού ως εναλλακτικού υψηλής ποιότητας τουριστικού προορισμού.

2.4 Συνοπτική Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου, των Υπηρεσιών των Νομικών Προσώπων

2.4.1 Οργάνωση του Δήμου

Οργανόγραμμα

Όργανα Δημοτικής

Τα όργανα δημοτικής διοίκησης του Δήμου Ψαρών έχουν ως εξής:

- Δήμαρχος
- Δημοτικό Συμβούλιο (13 μέλη)
 - Πρόεδρος
 - Αντιδήμαρχος (1 θέση αντιδημάρχου)
 - Δημοτικοί Σύμβουλοι
- Οικονομική Επιτροπή (λειτουργεί υποστηρικτικά προς το Δημοτικό Συμβούλιο και τον Δήμαρχο)
 - Πρόεδρος (ο Δήμαρχος)
 - Μέλη (εκ των Δημοτικών Συμβούλων)
 - Αναπληρωματικά μέλη (εκ των Δημοτικών Συμβούλων)

Τα παραπάνω όργανα διοίκησης έχουν συσταθεί και λειτουργούν με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ασκώντας τις προβλεπόμενες από αυτό αρμοδιότητες.

Ο Δήμαρχος και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι που στελεχώνουν τα όργανα διοίκησης του Δήμου Ψαρών εξελέγησαν από τις Δημοτικές Εκλογές του έτους 2014.

Βασική Διάρθρωση Υπηρεσιών

Το οργανόγραμμα και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών του Δήμου Ψαρών περιγράφονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας σύμφωνα με τις υπ' αρ. 52 και 64/2011 Αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 65/2011 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 2019 Β / 09-09-2011)

Οι υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται στις εξής οργανικές μονάδες:

- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο
- Επιτελικές υπηρεσίες και υπηρεσίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης
- Υπηρεσίες Κοινωνικής προστασίας, παιδείας και πολιτισμού
- Υπηρεσίες υποστήριξης και υπηρεσίες περιβάλλοντος

Το βασικό κριτήριο διάρθρωσης των οργανικών μονάδων αποτέλεσε η ομαδοποίηση των επιδιωκόμενων σκοπών και του βασικού αντικειμένου τους.

Οργανόγραμμα

Οι εσωτερικές υπηρεσίες του Δήμου διαρθρώνονται σε επιμέρους Τμήματα και Γραφεία ως εξής:

- **Ενότητα Α : Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο**
 - Ιδιαίτερο γραφείο Δημάρχου
 - Νομική Υπηρεσία
 - Αυτοτελές γραφείο διοικητικής βοήθειας
- **Ενότητα Β : Επιτελικές υπηρεσίες και υπηρεσίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης**
 - Αυτοτελές γραφείο προγραμματισμού και τοπικής οικονομικής ανάπτυξης
- **Ενότητα Γ : Υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, παιδείας, πολιτισμού**

- Αυτοτελές γραφείο κοινωνικής προστασίας, παιδείας και πολιτισμού
- **Ενότητα Δ : Υπηρεσίες υποστήριξης και υπηρεσίες περιβάλλοντος**
 - Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών
 - A) Γραφείο διοικητικών υπηρεσιών
 - B) Γραφείο οικονομικών υπηρεσιών
 - Αυτοτελές γραφείο ΚΕΠ
 - Αυτοτελές τμήμα τεχνικών υπηρεσιών και περιβάλλοντος
 - A) Γραφείο τεχνικών έργων
 - B) Γραφείο ηλεκτρομηχανολογικών έργων και συγκοινωνιών
 - Γ) Γραφείο Ύδρευσης – Αποχέτευσης
 - Δ) Γραφείο Περιβάλλοντος – Καθαριότητας

Οι αναλυτικές αρμοδιότητες των παραπάνω Διευθύνσεων, Τμημάτων και Γραφείων ορίζονται στον ΟΕΥ (ΦΕΚ 2019 Β / 09-09-2011). Έπειτα από την εφαρμογή του Νόμου 4024/2011 και ειδικότερα του αρθ 33 πρ.1α καταργήθηκαν κενές οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού όπως περιγράφονται στην υπ' αριθμ 22199/1-6-2012 ΚΥΑ του Υπουργείου Εσωτερικών

2.4.2 Ανθρώπινο Δυναμικό

Η δημοτική αρχή από την πρώτη στιγμή κατέγραψε τις ανάγκες για προσλήψεις εργαζομένων σε όλες τις υπηρεσίες του Δήμου.

Εκτιμάται ότι με βάση τις πολιτικές εξελίξεις, τα μέτρα που υλοποιούνται, αλλά και που θα ληφθούν το επόμενο διάστημα σε σχέση με τους εργαζόμενους (π.χ εφεδρεία, απολύσεις στον Δημόσιο τομέα, ελάχιστες προσλήψεις αποκλειστικά και μόνο με συμβάσεις είτε ορισμένου χρόνου, είτε με συμβάσεις έργου), οι δημόσιες υπηρεσίες με δυσκολία θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των δημοτών.

Στην περίπτωση του Δήμου Ψαρών δεν συντρέχει λόγος απολύσεων προσωπικού, καθώς υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στο σύνολο των υπηρεσιών. Επιπρόσθετα και σύμφωνα με τις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις που προκύπτουν από τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες στους Ο.Τ.Α., καθίσταται επιτακτική ανάγκη η στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου και η αρτιότερη εκπαίδευση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού.

Υπηρεσία	Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος & Ειδικότητα	Σχέση Εργασίας (Οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού, Προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού, Ειδικές Θέσεις, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ)
	1	ΠΕ Διοικητικού –Οικονομικού	Μόνιμο Προσωπικό
	1	ΠΕ Πολιτικός Μηχανικός	
	1	ΠΕ Διεκπεραίωσης Πολιτών	
	1	ΔΕ Διοικητικού	Μόνιμο Προσωπικό
	1	ΔΕ Οδηγός	
	1	ΥΕ Γενικών Καθηκόντων	Μόνιμο Προσωπικό
	1	ΔΕ Λογιστικού	ΙΔΑΧ
	1	ΠΕ Ειδικός Συνεργάτης	Ειδικοί Συνεργάτες

Κατά περίπτωση προσλαμβάνονται υπάλληλοι με σύμβαση ΙΔΟΧ

2.4.3 Τεχνικός Εξοπλισμός

Είναι υπαρκτή η ανάγκη για αναδιαμόρφωση του χώρου, που θα στεγάζει όλες τις Υπηρεσίες του Δήμου,

ειδικότερα στην περίπτωση επάνδρωσης των υπηρεσιών με νέους υπαλλήλους. Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή, θεωρείται επαρκής για τα σημερινά δεδομένα. Ωστόσο θα πρέπει να γίνουν μεμονωμένες αγορές και βελτιώσεις στην ήδη υπάρχουσα υποδομή προκειμένου να μπορέσουν οι υπηρεσίες να ανταπεξέλθουν στο δύσκολο έργο τους επαρκώς.

Καταγραφή Συστημάτων

Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαχειριστική Επάρκεια	ΟΧΙ	ΔΤΥ Δήμου Χίου
Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης	ΟΧΙ	-
ISO 9001/2008	ΟΧΙ	-
Επιμορφώσεις - Κατάρτιση	ΟΧΙ	-
Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων	ΟΧΙ	-
Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης	ΟΧΙ	-
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Έργων	ΟΧΙ	-
Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	ΟΧΙ	-

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαδικτυακή Πύλη	ΝΑΙ	url: http://www.dimospsaron.gr/el.aspx
Ηλεκτρονική Εξυπηρέτηση του Πολίτη	ΝΑΙ	ΚΕΠ Ψαρών
Διαβούλευση	ΝΑΙ	

2.4.4 Επιτροπές

Στο Δήμο Ψαρών λειτουργούν:

- Ενιαία Σχολική Επιτροπή Δημοτικού και Νηπιαγωγείου
- Ενιαία Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου και Λυκειακών τάξεων

Το αντικείμενο των Σχολικών Επιτροπών είναι οι αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί βάσει των διατάξεων του Κ.Δ.Κ. 3463/2006. Πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 243 παρ.4 αναφέρεται σχετικά:

«Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων»

2.4.5 Βασικές Συνεργασίες

Οι σημαντικότερες συνεργασίες που έχει αναπτύξει ο Δήμος Ψαρών είναι:

1.	Διαδημοτικό Λιμενικό Ταμείου Χίου
2.	Ελληνικό Δίκτυο Μικρών Νησιών
3.	Σύνδεσμος Δήμων Π.Ε. Χίου για την διαχείριση απορριμμάτων
4.	Δήμος Χίου και ειδικότερα η τεχνική υπηρεσία όπου συνδράμει στο τεχνικό γραφείο του Δήμου Ψαρών

Επίσης ο Δήμος Ψαρών έχει αδελφοποιηθεί με του Δήμους Σύρου - Ερμούπολης και Ερέτριας λόγω των ιστορικών δεσμών που υπάρχουν

2.4.6 Αξιολόγηση του Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου

Τομέας	Προβλήματα/Ανάγκες και Περιορισμοί	Δυνατότητες και Ευκαιρίες
Οργανωτική Δομή και Συστήματα Λειτουργίας	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκη επιμόρφωσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων του προσωπικού Αναβάθμιση εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> Ύπαρξη κλίματος συνεργασίας μεταξύ των στελεχών.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Υπάρχει πλήρης εξάρτηση από συνεργασίες με άλλους τοπικούς και υπερτοπικούς φορείς που επίσης αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα έλλειψης προσωπικού και πόρων. 	<ul style="list-style-type: none"> Νέες τεχνολογίες πληροφορικής κι επικοινωνιών που επιτρέπουν την επικοινωνία, συνεργασία και μετάδοση δεδομένων μεταξύ απομακρυσμένων γεωγραφικά υπηρεσιών. Χρηματοδοτικά προγράμματα ΕΣΠΑ (ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση)
Ανθρώπινο Δυναμικό	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλείψεις προσωπικού στο Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος 	<ul style="list-style-type: none"> Περαιτέρω αξιοποίηση και ενδυνάμωση της υποστήριξης από τις υπηρεσίες του Δήμου Χίου και της Περιφέρειας.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Μη ύπαρξη ικανών κινήτρων για αποσπάσεις και μετατάξεις του προσωπικού Ελλείψεις σε εργατοτεχνικό προσωπικό 	<ul style="list-style-type: none"> Θετική διάθεση για επιμόρφωση Έμπειρο προσωπικό με γνώση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων και αναγκών.

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη κατάρτισης του προσωπικού στη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων. • Λειτουργικές αδυναμίες στην υλοποίηση των πληροφορικών συστημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης μέσω των προγραμμάτων Ψηφιακής Σύγκλισης και Αναβάθμισης Δημόσιας Διοίκησης για τη βελτιστοποίηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και την υποστήριξη των συνεργασιών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία Εθνικού Πλαισίου Επιχειρησιακής Αρχιτεκτονικής στη Δημόσια Διοίκηση και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και έλλειψη σχετικών κατευθύνσεων 	<ul style="list-style-type: none"> • Εξέλιξη των ΤΠΕ για την παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την καθιέρωση των ψηφιακών συναλλαγών.
Κτιριακή Υποδομή και Τεχνικός Εξοπλισμός	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Κτίρια, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις που χρήζουν συντήρησης και επισκευών • Ελλείψεις εξοπλισμού τεχνικών υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Επαρκής κτιριακή υποδομή για στέγαση των υπηρεσιών
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλό κόστος κατασκευής και συντήρησης • Έλλειψη τεχνικού προσωπικού 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή αναβάθμιση των δημοτικών κτιρίων στο πλαίσιο του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου
Συνθετική Διάγνωση		
<p>Ο Δήμος Ψαρών είναι ένας εξαιρετικά υποστελεχωμένος δήμος. Οι πολιτικές λιτότητας που έχουν εφαρμοσθεί από το 2010 κι έπειτα, αλλά και η μεταρρύθμιση του Καλλικράτη, δεν έλαβαν υπόψη τους τη νησιωτικότητα, την απομόνωση και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μικρών νησιών, με αποτέλεσμα να μην ενισχυθούν με προσωπικό οι υπηρεσίες του Δήμου και να υπάρχει μεγάλη διοικητική εξάρτηση από το Δήμο Χίου. Ενώ ουσιαστικές αρμοδιότητες του Δήμου Ψαρών, αναγκαστικά παραχωρούνται στο Δήμο Χίου, λόγω μη ύπαρξης των κατάλληλων υπαλλήλων και δεξιοτήτων, από την άλλη μεριά ο Δήμος Ψαρών δεν διαθέτει καμία δικαιοδοσία προς τις υπηρεσίες του Δήμου Χίου.</p> <p>Με αυτό το δεδομένο αλλά και με τους περιορισμένους πόρους του Δήμου Ψαρών, καθίσταται δυσχερής η ωρίμανση έργων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και επομένως η αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών, του εξοπλισμού και του λογισμικού του δήμου, αλλά και των εγκαταστάσεων της δημοτικής αρχής.</p> <p>Βασική προτεραιότητα της νέας δημοτικής αρχής είναι η αξιοποίηση κατά το δυνατόν των κονδυλίων του ΕΣΠΑ και ειδικότερα του ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014-20 για την αναβάθμιση των υποδομών και του περιβάλλοντος του νησιού.</p> <p>Επίσης, θα υπάρξει προσπάθεια να αξιοποιηθούν όλες οι ρυθμίσεις που δίνουν τη δυνατότητα στελέχωσης του Δήμου με προσωπικό πλήρους ή μερικής απασχόλησης</p> <p>Ως προς το σκέλος της παροχής των ανταποδοτικών υπηρεσιών, δεδομένων και των αντικειμενικών δυσκολιών που πηγάζουν από την έλλειψη επαρκούς στελέχωσης των υπηρεσιών του Δήμου Ψαρών, αυτό το οποίο επιδιώκεται είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη κατάρτιση του υπάρχοντος προσωπικού και ο εξοπλισμός</p>		

των υπηρεσιών με τον απαραίτητο τεχνικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, θέτοντας ως άμεση προτεραιότητα την αρτιότερη και πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών των δημοτών, αλλά και των λοιπών εξυπηρετούμενων του Δήμου.

Η ενίσχυση των υπηρεσιών του Δήμου θα προσβλέπει, πέραν της ποιοτικής αναβάθμισης της λειτουργίας τους και στην διαμόρφωση του κατάλληλου εκείνου πλαισίου, προκειμένου στο άμεσο μέλλον να σχεδιασθούν και να υλοποιηθούν τεχνικές υποδομές και έργα, απαραίτητα για την ήπια και ομαλή τουριστική και οικονομική ανάπτυξη του νησιού.

Κρίσιμα Ζητήματα Εσωτερικής Ανάπτυξης

Ωρίμανση έργων ΕΣΠΑ

Στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου Ψαρών

Συνεργασία με το Δήμο Χίου και την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου προκειμένου να συνδράμουν στην υλοποίηση έργων

Αναβάθμιση του εξοπλισμού του Δήμου

Αναβάθμιση του λογισμικού του Δήμου

2.4.7 Απολογιστικά Οικονομικά Στοιχεία

Οικονομική ανάλυση πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

Στο πλαίσιο των διαδικασιών προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής (οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικές – δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμοί δημοσίου δικαίου κ.α.) έχουν αναπτυχθεί μέσα και τεχνικές με αντικείμενο την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών τους.

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν την πλέον γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη κατηγορία μέσων με στόχο, πρώτον την καταγραφή - μέτρηση των πόρων που χρησιμοποιεί μία μονάδα, δεύτερον την ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει και τρίτον τη συγκριτική της εξέταση με άλλες ομοειδείς.

Οι **χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες** καταγράφουν, αναλύουν και αξιολογούν οικονομικά - λογιστικά δεδομένα και πληροφορίες, καθώς και στατιστικά στοιχεία με αντικείμενο:

- την κατανόηση της οικονομικής συμπεριφοράς μίας συγκεκριμένης μονάδας,
- την επισήμανση τάσεων σε κρίσιμα οικονομικά της μεγέθη,
- την αποτίμηση των επιδράσεων που δέχεται από το οικονομικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται και αναπτύσσεται,
- τη σύγκρισή της με άλλες ομοειδείς,
- την τεκμηρίωση προτάσεων και εναλλακτικών λύσεων, σε σχέση με τις επιλογές και τις προτεραιότητες της.

Οι **Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)** αποτελούν μία κατηγορία οικονομικών μονάδων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως τοπικά δημόσια αγαθά, τα οποία δεν είναι δυνατό να παραχθούν είτε σε ικανοποιητικές ποσότητες είτε με τις κατάλληλες προδιαγραφές από την αγορά, ούτε μπορούν να τιμολογηθούν με τις κλασσικές μεθόδους του ιδιωτικού τομέα.
- Δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, όπως οι επιχειρήσεις.
- Αποτελούν φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.

Οι **οικονομικοί τους στόχοι** επικεντρώνονται κατά συνέπεια σε τρεις κατευθύνσεις:

- α) στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (παραγωγή τοπικών δημόσιων αγαθών) με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, με βάση ορισμένα πρότυπα ποιότητας,
- β) στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που επιτρέπουν την υιοθέτηση διαδικασιών σχεδιασμού και προγραμματισμού
- γ) στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων.

Η κατάρτιση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για να αξιολογηθούν οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. θα πρέπει αφενός μεν να παίρνει υπόψη της τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αφετέρου δε να χρησιμοποιεί αξιόπιστα και κατάλληλα δεδομένα και στοιχεία.

Η εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος και του νέου τύπου προϋπολογισμού στους δήμους δίνει τη δυνατότητα εκπόνησης σειράς αριθμοδεικτών που επιτρέπουν μία πλήρη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης και των προοπτικών τους, καθώς και τις μεταξύ τους συγκρίσεις.

Με βάση τα παραπάνω είναι δυνατόν να υπολογιστούν μία σειρά από δείκτες, οι οποίοι, αφενός μεν θα περιγράφουν με ικανοποιητικό βαθμό ακρίβειας την οικονομική κατάσταση των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α., αφετέρου δε θα προσεγγίζουν σε μεσοπρόθεσμη βάση τις οικονομικές τους προοπτικές :

- Δείκτες εισροών - εκροών, με αντικείμενο την ανάλυση των εσόδων και των εξόδων, με βάση την κωδικοποίηση του λογιστικού συστήματος των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.
- Δείκτες οικονομικής επίδοσης, με αντικείμενο την αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού και οικονομικής διαχείρισης που εφαρμόζουν οι Ο.Τ.Α.
- Δείκτες επενδύσεων, με αντικείμενο την ανάλυση των επενδυτικών προτεραιοτήτων και επιλογών των δημοτικών αρχών.
- Δείκτες δανειακής επιβάρυνσης, για να αξιολογηθούν οι μέσο-μακροπρόθεσμες δυνατότητες και επιλογές των δημοτικών αρχών

Οικονομικοί Απολογισμοί Δήμων

Οι προϋπολογισμοί / απολογισμοί των ΟΤΑ παρέχουν μία συνοπτική και εύγλωττη παρουσίαση των οικονομικών τους λειτουργιών, διαιρούνται δε σε δύο μέρη. Το Μέρος Ι περιλαμβάνει τα έσοδα και το Μέρος ΙΙ τις δαπάνες, μαζί με το αποθεματικό.

Τα έσοδα ταξινομούνται σε έξι κύριες ομάδες, με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εσόδου με βάση το δεκαδικό σύστημα:

- Τακτικά έσοδα (ΚΑ 0)
- Έκτακτα έσοδα (ΚΑ 1)
- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (ΚΑ 2)
- Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε. (εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά το παρελθόν τακτικά και έκτακτα έσοδα) (ΚΑ 3)
- Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων (ΚΑ 4)
- Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης (ΚΑ 5)

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες (κεφάλαια) και ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία υποδιαίρεσης σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου (οριζόντια ταξινόμηση ή παρακολούθηση κατά είδος δαπάνης):

- Λειτουργικές δαπάνες χρήσης (ΚΑ 6),
- Επενδύσεις (ΚΑ 7),
- Πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. - λοιπές αποδόσεις - προβλέψεις (ΚΑ 8),
- Αποθεματικό (ΚΑ 9),

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_07: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΣΟΔΑ €				
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2013	2014	2015
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	4.834,43	4.795,05	14.620,56
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	152.288,73	18.070,16	50.990,21
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1.727,27	2.634,33	22.712,34
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	10.866,95	4.256,27	6.221,81
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	792,00	170,00	0,00
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	422.380,34	430.308,15	430.442,88
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.281,50	960,00	905,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	594.171,22	461.193,96	525.892,80
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2013	2014	2015
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,00	0,00	0,00
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00	6.237,46	7.553,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	80.300,00	63.898,85	109.463,00
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	0,00	0,00
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	1.033,56	309,63	262,69
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	1,45	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	81.335,01	70.445,94	117.278,69
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2013	2014	2015
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	31.750,71	21.132,15	0,00
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	31.750,71	21.132,15	0,00
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	2013	2014	2015
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00	0,00	0,00
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	1.513,71	19.793,61	6.356,49
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	1.513,71	19.793,61	6.356,49
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	2013	2014	2015
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	22.676,67	15.207,67	75.113,15
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00	3.766,98	656,20
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	22.676,67	18.974,65	75.769,35
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2013	2014	2015
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.072.927,36	1.839.985,25	1.791.100,49
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	749.451,85	657.713,32	577.627,88
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	2.822.379,21	2.497.698,57	2.368.728,37
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	3.553.826,53	3.089.238,88	3.094.025,70

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_07: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΣΟΔΑ €				
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2013	2014	2015
1	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	0,14%	0,16%	0,47%
2	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	4,29%	0,58%	1,65%
3	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	0,05%	0,09%	0,73%
4	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	0,31%	0,14%	0,20%
5	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	0,02%	0,01%	0,00%
6	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	11,89%	13,93%	13,91%
7	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	0,04%	0,03%	0,03%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	16,72%	14,93%	17,00%
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2013	2014	2015
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,00%	0,00%	0,00%
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00%	0,20%	0,24%
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2,26%	2,07%	3,54%
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00%	0,00%	0,00%
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	0,03%	0,01%	0,01%
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	0,00%	0,00%	0,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	2,29%	2,28%	3,79%
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	2013	2014	2015
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	0,89%	0,68%	0,00%
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	0,00%	0,00%	0,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	0,89%	0,68%	0,00%
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	2013	2014	2015
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00%	0,00%	0,00%
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	0,04%	0,64%	0,21%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	0,04%	0,64%	0,21%
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	2013	2014	2015
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	0,64%	0,49%	2,43%
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	0,00%	0,12%	0,02%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	0,64%	0,61%	2,45%
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	2013	2014	2015
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	58,33%	59,56%	57,89%
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	21,09%	21,29%	18,67%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	79,42%	80,85%	76,56%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	100,00%	100,00%	100,00%

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠ_07: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΔΑΠΑΝΕΣ €				
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2013	2014	2015
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	175.590,60	182.698,57	210.400,12
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	103.023,83	70.055,35	94.899,39
62	Παροχές τρίτων	132.860,14	94.541,57	133.418,30
63	Φόροι και τέλη	1.680,40	11.770,40	7.812,77
64	Λοιπά γενικά έξοδα	35.115,51	23.366,31	36.787,91
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	0,00	50,00	151,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	27.140,92	23.055,51	36.727,27
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις-παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	12.657,14	21.770,63	23.857,08
68	Λοιπά έξοδα	380,00	55,34	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	488.448,54	427.363,68	544.053,84
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2013	2014	2015
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	73.788,49	54.180,45	48.380,90
73	Έργα	387.772,60	219.877,88	28.240,64
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	5.800,00	0,00	77.857,78
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	467.361,09	274.058,33	154.479,32
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2013	2014	2015
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	80.943,75	2.741,80	14.448,57
82	Λοιπές Αποδόσεις	19.374,58	16.346,70	73.757,77
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	100.318,33	19.088,50	88.206,34
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	2013	2014	2015
91	Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	1.056.127,96	720.510,51	786.739,50

ΔΑΠΑΝΕΣ €				
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2013	2014	2015
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	16,63%	25,36%	26,74%
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	9,75%	9,72%	12,06%
62	Παροχές τρίτων	12,58%	13,12%	16,96%
63	Φόροι και τέλη	0,16%	1,63%	0,99%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	3,32%	3,24%	4,68%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	0,00%	0,01%	0,02%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	2,57%	3,20%	4,67%
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις-παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	1,20%	3,02%	3,03%
68	Λοιπά έξοδα	0,04%	0,01%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	46,25%	59,31%	69,15%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2013	2014	2015
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	6,99%	7,52%	6,15%
73	Έργα	36,72%	30,52%	3,59%
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	0,55%	0,00%	9,90%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	44,25%	38,04%	19,64%
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2013	2014	2015
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	7,66%	0,38%	1,84%
82	Λοιπές Αποδόσεις	1,83%	2,27%	9,38%
85	Προβλέψεις μη εισπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	9,50%	2,65%	11,21%
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	2013	2014	2015
91	Αποθεματικό	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00%	0,00%	0,00%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	100,00%	100,00%	100,00%

Αριθμοδείκτες Δήμου Ψαρών

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν την πλέον γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη κατηγορία μέσων με στόχο την καταγραφή - μέτρηση των πόρων που χρησιμοποιεί ένας φορέας, την ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει και τη συγκριτική του εξέταση με άλλους ομοειδείς φορείς.

Στη συνέχεια υπολογίζονται και αναλύονται ορισμένοι βασικοί αριθμοδείκτες, οι οποίοι παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση του Δήμου Ψαρών.

Το μεγάλο ύψος των χρηματικών υπολοίπων αποτελεί ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των οικονομικών στοιχείων του Δήμου. Έτσι κάποιοι αριθμοδείκτες υπολογίζονται αφού αφαιρεθούν τα χρηματικά υπόλοιπα προκειμένου να εξαχθούν σωστά συμπεράσματα.

Δείκτης Αυτονομίας

Ο Δείκτης Αυτονομίας υπολογίζεται ως εξής:

Τακτικά Έσοδα / Συνολικά Έσοδα (εισπραχθέντα)

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη αυτονομία σε θέματα προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης διαθέτει ένας Ο.Τ.Α.

Οι τιμές του εν λόγω δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο, ανήλθαν σε 16,72%, 14,93% και 17,00% για τα έτη 2013, 2014 και 2015 αντίστοιχα, ενώ μετά την αφαίρεση των ταμειακών υπολοίπων (ΚΑ 5) ο δείκτης υπολογίζεται σε 81,23% για το έτος 2013, 77,96% για το έτος 2014 και 72,51% για το έτος 2015.

Οι τιμές του Δείκτη, φανερώνουν **υψηλό επίπεδο αυτονομίας** και αναδεικνύουν τη χρηστή διαχείριση και την πρόβλεψη για δημιουργία αποθεματικού.

Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας

Ο Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας υπολογίζεται ως εξής:

Ίδια Τακτικά Έσοδα / Συνολικά Τακτικά Έσοδα (εισπραχθέντα)

Στα ίδια τακτικά περιλαμβάνονται πρόσοδοι από ακίνητη (ΚΑ 01), τα Έσοδα από κινητή περιουσία (ΚΑ 02), Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (ΚΑ 03), τα Έσοδα από λοιπά τέλη - δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών (ΚΑ 04), οι Φόροι - εισφορές (ΚΑ 05) και τα λοιπά τακτικά έσοδα (ΚΑ 07).

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση ενός Ο.Τ.Α. από τις τακτικές επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

Οι τιμές του εν λόγω Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο, ανήλθαν σε 28,91% για το έτος 2013, 6,70% για το 2014 και 18,15% για το 2015.

Βάσει των τιμών του Δείκτη Λειτουργικής Αυτονομίας, διαπιστώνεται πως ο Δήμος Ψαρών **στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στις επιχορηγήσεις που λαμβάνει** και δευτερευόντως στα ίδια έσοδα του.

Δείκτης Εξάρτησης

Ο Δείκτης Εξάρτησης υπολογίζεται ως εξής:

Σύνολο Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έσοδα (εισπραχθέντα).

Στις συνολικές επιχορηγήσεις περιλαμβάνονται τα Έσοδα από επιχορηγήσεις και λειτουργικές δαπάνες (ΚΑ 06), οι Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών (ΚΑ 12) και οι Επιχορηγήσεις για επενδύσεις (ΚΑ 13).

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του Δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτάται ένας Ο.Τ.Α. από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων.

Οι τιμές του εν λόγω Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο, ανήλθαν σε 14,14% για το έτος

2013, σε 16,20% για το έτος 2014 και σε 17,69% για το έτος 2015.

Οι τιμές του δείκτη μετά την αφαίρεση των ταμειακών υπολοίπων (ΚΑ 5) είναι 68,72% για το έτος 2013, 84,60% για το έτος 2014 και 75,48% για το 2015. Βάσει των τιμών του Δείκτη Εξάρτησης, διαπιστώνεται πως **ο Δήμος Ψαρών εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από θεσμοθετημένες πηγές εσόδων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση που διαχειρίζεται η Κεντρική Κυβέρνηση.**

Λόγω της γενικότερης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης, η Κεντρική Διοίκηση απομειώνει σταδιακά τους πόρους και καθυστερεί να τους καταβάλλει.

Ωστόσο το υψηλό ταμειακό αποθεματικό που διαθέτει ο Δήμος του δίνει μεγάλα περιθώρια απεξάρτησης και αυτόνομης λειτουργίας.

Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων

Ο Δείκτης Αυτοχρηματοδότησης Επενδύσεων υπολογίζεται ως εξής:

Συνολικές Επιχορηγήσεις για Επενδύσεις (εισπραχθέντα) / σύνολο Επενδύσεων (πληρωθέντα)

Ο δείκτης αυτός παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τις προσπάθειες αυτοχρηματοδότησης των Ο.Τ.Α. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του, τόσο λιγότερο εξαρτάται η επενδυτική πολιτική ενός Δήμου από επιχορηγήσεις ειδικού σκοπού (επενδύσεις).

Οι τιμές του εν λόγω Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο, ανήλθαν σε 17,18% για το έτος 2013, 23,32% για το 2014 και σε 70,86% για το έτος 2015. Οι μεγάλες ετήσιες διακυμάνσεις προφανώς οφείλονται στις υστερήσεις από την είσπραξη των επιχορηγήσεων μέχρι την πληρωμή των επενδύσεων.

Ωστόσο συνολικά στην περίοδο της τριετίας 2013 - 2015 ο δείκτης έχει τιμή 37,12% που σημαίνει πως **ο Δήμος Ψαρών στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για την πραγματοποίηση του μεγαλύτερου μέρους των σημαντικών έργων στην περιοχή ευθύνης του**, γεγονός αναμενόμενο με βάση τις ανάγκες σε υποδομές και τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου.

Δείκτης Επενδύσεων

Ο Δείκτης Επενδύσεων υπολογίζεται ως εξής:

Συνολικό Ποσό Επενδύσεων / Συνολικά Έξοδα

Ο δείκτης εκφράζει το ποσοστό των συνολικών εξόδων που έχει διατεθεί σε έργα και επενδύσεις. Για τα έτη 2013, 2014 και 2015 υπολογίζεται σε 44,25%, 38,04% και 19,64% αντίστοιχα. Οι σχετικά χαμηλές τιμές του δείκτη υποδηλώνουν πως ο ΟΤΑ βρίσκεται σε στάδιο αργής ανάπτυξης.

Δείκτης Υποχρεώσεων

Ο Δείκτης Υποχρεώσεων υπολογίζεται ως εξής:

Οφειλές ΠΟΕ / Συνολικά Έξοδα

Ο δείκτης υποχρεώσεων του Δήμου Ψαρών μειώθηκε από 7,66% σε 1,84% την περίοδο 2013 – 2015. Αυτό σημαίνει ότι **ο Δήμος έχει χαμηλές υποχρεώσεις προς τρίτους.**

Δείκτης Απαιτήσεων

Ο Δείκτης Απαιτήσεων υπολογίζεται ως εξής:

Εισπρακτέα Υπόλοιπα / Συνολικά Έσοδα

Σε ό,τι αφορά τον δείκτη απαιτήσεων οι τιμές του είναι χαμηλές τη τριετία 2013 – 2015 (0,04%, 0,64% και 0,21%), που σημαίνει ότι **ο Δήμος έχει χαμηλές απαιτήσεις από τρίτους.**

Δείκτης Εσόδων ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Εσόδων ανά Κάτοικο υπολογίζεται ως εξής:

Συνολικά Έσοδα / Αριθμός Κατοίκων

Οι τιμές του δείκτη για τη περίοδο 2013 - 2015 υπολογίζονται σε 7.760 €, 6.745 και 6.876 € το κάθε έτος αντίστοιχα, και **εκφράζουν τα κατά κεφαλήν ποσά που μπορεί να διαθέσει ο Δήμος Ψαρών ανά κάτοικο** για την υλοποίηση των πολιτικών του.

Δείκτης Εξόδων ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Εξόδων ανά Κάτοικο υπολογίζεται ως εξής:

Συνολικά Έξοδα / Αριθμός Κατοίκων

Ο δείκτης εκφράζει το ποσό δαπανών που αντιστοιχεί σε κάθε δημότη (κατά κεφαλήν) με βάση το σύνολο των εξόδων. Οι τιμές του εν λόγω Δείκτη για την εξεταζόμενη περίοδο, ανήλθαν σε 2.347 € για το έτος 2013, σε 1.601 € για το έτος 2014 και σε 1.748 € για το έτος 2015.

Δείκτης Επιβάρυνσης Δημοτών

Ο Δείκτης Επιβάρυνσης Δημοτών υπολογίζεται ως εξής:

Ίδια Έσοδα / Αριθμός Κατοίκων

Ο δείκτης επιβάρυνσης των δημοτών των Ψαρών, **εκφράζει το ποσό που επιβαρύνει κάθε δημότη κατά μέσο όρο η εισπραξη των ιδίων εσόδων** και υπολογίζεται σε 450 € για το 2013, 158 € για το 2014 και 176 € για το 2015.

Δείκτης Επιβάρυνσης Ανταποδοτικών Εσόδων ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Επιβάρυνσης Ανταποδοτικών Εσόδων υπολογίζεται ως εξής:

Ανταποδοτικά Έσοδα / Αριθμός Κατοίκων

Οι τιμές του δείκτη για τη περίοδο 2013 - 2015 υπολογίζονται σε 27,99 €, 15,31 € και 64,30 € για κάθε έτος αντίστοιχα, και **εκφράζουν την επιβάρυνση για κάθε δημότη από τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα**.

Δείκτης Φόρων και Τελών ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Φόρων και Τελών υπολογίζεται ως εξής:

Φόροι και Τέλη / Αριθμός Κατοίκων

Ο δείκτης εκφράζει την **επιβάρυνση για κάθε δημότη από φόρους και τέλη** και υπολογίζεται σε 25,91 € για το 2013, σε 9,84 € για το 2014 και σε 13,83 € για το 2015.

Δείκτης Εξόδων Χρήσης ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Εξόδων Χρήσης υπολογίζεται ως εξής:

Έξοδα Χρήσης / Αριθμός Κατοίκων

Ο δείκτης δείχνει το **ποσό επιβάρυνσης των κατοίκων** για την κάλυψη της λειτουργίας του Δήμου, της παροχής υπηρεσιών και της εφαρμογής των πολιτικών του. Για το 2013 ο δείκτης υπολογίζεται σε 1.085 €, για το 2014 σε 950 € και για το 2015 σε 1.209 €.

Δείκτης Επενδύσεων ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Επενδύσεων ανά Κάτοικο υπολογίζεται ως εξής:

Επενδύσεις / Αριθμός Κατοίκων

Σε ότι αφορά το **ποσό επενδύσεων που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο**, για το 2013 ο δείκτης υπολογίζεται σε 1.039 €, για το 2014 σε 609 € και για το 2015 σε 343 €.

Δείκτης Επιχορηγήσεων ανά Κάτοικο

Ο Δείκτης Επιχορηγήσεων υπολογίζεται ως εξής:

Επιχορηγήσεις / Αριθμός Κατοίκων

Το ποσό που από τις επιχορηγήσεις της κεντρικής διοίκησης που αντιστοιχεί ανά κάτοικο στον Δήμο Ψαρών υπολογίζεται στα 178 € για το 2013, στα 142 € για το 2014 και στα 243 € για το 2015.

Δείκτης Κόστους Απασχόλησης ως προς τις Δαπάνες

Ο Δείκτης Κόστους Απασχόλησης ως προς τις Δαπάνες υπολογίζεται ως εξής:

Κόστος Απασχόλησης / Συνολικά Έξοδα

Ο δείκτης εκφράζει το **κόστος συνολικής μισθοδοσίας του προσωπικού σε σχέση με το σύνολο των δαπανών**, υπολογίζεται σε 16,63% για το 2013, σε 25,36% για το 2014 και σε 26,74%. Οι τιμές του δείκτη βρίσκονται σε σχετικά ικανοποιητικά επίπεδα, γεγονός που αυξάνει τη δυνατότητα του Δήμου για υλοποίηση επενδύσεων, άσκηση κοινωνικής πολιτικής κ.α.

Δείκτης Κόστους Απασχόλησης ως προς τα Έξοδα Χρήσης

Ο Δείκτης Κόστους Απασχόλησης ως προς τα Έξοδα Χρήσης υπολογίζεται ως εξής:

Κόστος Απασχόλησης / Έξοδα Χρήσης

Ο δείκτης **εκφράζει τη συσχέτιση του κόστους απασχόλησης του Δήμου με τα έξοδα χρήσης του** η οποία για την περίοδο 2013 - 2015 υπολογίζεται σε 35,95%, 42,75% και 38,67% για κάθε έτος αντίστοιχα. Οι σχετικά **υψηλές τιμές του δείκτη εκφράζουν το ποσοστό των πόρων που χρησιμοποιούνται την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών και για την εξυπηρέτηση του κόστους απασχόλησης.**

Δείκτης Συμμετοχής Επιχορηγήσεων στα Έξοδα

Ο Δείκτης Συμμετοχής Επιχορηγήσεων στα Έξοδα υπολογίζεται ως εξής:

Σύνολο Επιχορηγήσεων / Συνολικά Έξοδα

Οι υψηλές τιμές του δείκτη (2013: 47,60%, 2014: 69,46% και 2015: 69,59%) δείχνουν ότι **ο Δήμος Ψαρών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις επιχορηγήσεις** οι οποίες καλύπτουν ένα μεγάλο βαθμό των εξόδων του.

Δείκτης Εξόδων Χρήσης προς Τακτικά Έσοδα

Ο Δείκτης Εξόδων Χρήσης προς Τακτικά Έσοδα υπολογίζεται ως εξής:

Έξοδα Χρήσης / Τακτικά Έσοδα

Ο δείκτης εκφράζει την δυνατότητα κάλυψης των λειτουργικών εξόδων από τα τακτικά έσοδα του Δήμου και υπολογίζεται σε 82,21% (2013), 92,66% (2014) και 103,45% (2015). Οι υψηλές τιμές του δείκτη δείχνουν πως **ο Δήμος δυσκολεύεται να καλύψει τα έξοδα χρήσης από τα τακτικά έσοδα.**

Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας Προσωπικού

Ο Δείκτης Κάλυψης Κόστους Μισθοδοσίας υπολογίζεται ως εξής:

Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού / Τακτικά Έσοδα

Οι μεσαίες τιμές του δείκτη για τα έτη 2013 (29,55%), 2014 (39,61%) και 2015 (40,01%) δείχνουν ότι ένα **σημαντικό μέρος των τακτικών εσόδων του Δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη της μισθοδοσίας του προσωπικού**, με αποτέλεσμα να μειώνεται η δυνατότητα του ΟΤΑ για επενδύσεις.

Δείκτης Κάλυψης Κόστους Ανταποδοτικών Υπηρεσιών

Ο Δείκτης Κάλυψης Κόστους Ανταποδοτικών Υπηρεσιών υπολογίζεται ως εξής:

Κόστος Ανταποδοτικών Υπηρεσιών / Ανταποδοτικά Έσοδα

Στην περίπτωση του Δήμου Ψαρών όπως και άλλων μικρών νησιών, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην παρούσα ανάλυση, καθώς λόγω της πληθυσμιακής ιδιαιτερότητας,

δηλαδή του εξαιρετικά μικρού αριθμού κατοίκων και κατοικιών, δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα. Οι ανταποδοτικές λειτουργικές δαπάνες για την εξασφάλιση ενός βιώσιμου συστήματος υπηρεσιών είναι κατά κανόνα πολλαπλάσιες των επιβαλλόμενων και εισπραττόμενων τελών τα οποία σε κάθε περίπτωση δεν αποκλίνουν από τα αντίστοιχα τέλη που επιβάλλονται σε Δήμους ανάλογου μεγέθους.

Δείκτης Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων

Ο Δείκτης Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων υπολογίζεται ως εξής:

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι / Λειτουργικές Δαπάνες

Ο δείκτης εκφράζει το ποσοστό των ΚΑΠ που διατίθενται για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών. Το έτος 2013 διατέθηκε το 102,91% των ΚΑΠ για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών, το 2014 το 117,10% των ΚΑΠ και το έτος 2015 το 100,63% των ΚΑΠ.

3 Στρατηγικός Σχεδιασμός

3.1 Όραμα του Δήμου

Το όραμα του Δήμου Ψαρών είναι :

Η ανάδειξη του νησιού των Ψαρών και της ιστορικής του κληρονομιάς ως ελκυστικού προορισμού για τους τουρίστες με εξειδικευμένα ενδιαφέροντα που ανταποκρίνονται στο τουριστικό προϊόν που είναι σε θέση να προσφέρει ο Δήμος Ψαρών, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα ανέγγιχτα χαρακτηριστικά του νησιού των Ψαρών και του παρθένου περιβάλλοντος του, και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μέσω της βελτίωσης των εξυπηρετήσεων και των δημόσιων υποδομών με σεβασμό στο περιβάλλον.

Ο Δήμος Ψαρών μπορεί να προβάλλει ένα πρότυπο «αγνής και απλής ζωής», σε αντιστάθμισμα μιας αγχώδους και γεμάτοι φόβους ζωής στην υπόλοιπη χώρα αλλά και την Ευρώπη, μπορεί να αποτελέσει ασφαλές καταφύγιο για σύντομες διακοπές ή για μόνιμη μετεγκατάσταση.

Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος Ψαρών, θέτει ως στόχους την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους Δημότες και την διαμόρφωση των κατάλληλων υποδομών που θα διασφαλίσουν τον σεβασμό στο περιβάλλον και επαρκείς ανέσεις.

3.2 Κατευθυντήριες Πολιτικές Επιλογές

Η προσέγγιση του αναπτυξιακού οράματος του Δήμου Ψαρών γίνεται με επί μέρους στρατηγικές επιλογές που βασίζονται στις παρακάτω κατευθυντήριες αρχές, οι οποίες αποτελούν τη φιλοσοφία, τις αξίες και τις γενικές αρχές για τον τρόπο προσέγγισης της αποστολής και του οράματος, για τον τρόπο διαχείρισης των σχέσεων με τους πολίτες, για τον τρόπο διοίκησης και εκτέλεσης των δραστηριοτήτων και για τον τρόπο διαχείρισης των πόρων του Δήμου.

- Διαφύλαξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής
- Κινητοποίηση και αξιοποίηση των τοπικών πόρων και δυνατοτήτων
- Σεβασμός των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής προστασίας.
- Εστίαση στην παιδεία και στον πολιτισμό
- Έμφαση στην «αγνή και απλή ζωή»
- Ολοκληρωμένος χαρακτήρας των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών διαμερισμάτων.
- Ενδυνάμωση της κοινωνικής αλληλεγγύης, αξιοποίηση επιδοματικών πολιτικών
- Διαφάνεια, χρηστή διαχείριση και ισότιμη αντιμετώπιση των πολιτών.
- Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των δημοτών.
- Διεύρυνση της συμμετοχής των πολιτών και των συνεργασιών με τους τοπικούς φορείς.

3.3 Άξονες – Μέτρα – Στόχοι Τοπικής Ανάπτυξης

Άξονας 1 : Προστασία του Περιβάλλοντος και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής

Μέτρο 1.1. Βιώσιμη αναβάθμιση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Προστασία και Οικολογική Αναβάθμιση του Φυσικού Περιβάλλοντος	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.1.1.1 Περιφράξεις – δενδροφυτεύσεις εντός και εκτός οικισμού 1.1.1.2 Δράσεις ενημέρωσης για την προστασία του περιβάλλοντος 1.1.1.3 Συμμετοχή σε τοπικές δράσεις καθαριότητας, αλλά και εθνικές όπως το Let's do it Greece
1.1.2	Ανάδειξη Φυσικών Τοπίων	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.1.2.1 Κατασκευή μονοπατιών 1.1.2.2 Δημιουργία θέσεων θέας 1.1.2.3 Άνοιγμα και σήμανση μονοπατιών πεζοπορίας 1.1.2.4 Αναπλάσεις περιοχών ιδιαίτερου κάλλους
1.1.3	Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.1.3.1 Σήμανση και προβολή μνημείων 1.1.3.2 Κατασκευή και τοποθέτηση ενημερωτικών και πληροφοριακών πινακίδων 1.1.3.3 Αναπλάσεις ιστορικών περιοχών 1.1.3.4 Επισκευές και αξιοποίηση προεπαναστατικών κτιρίων
Μέτρο 1.2. Βελτίωση τεχνικών δικτύων - υποδομών			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.2.1	Υλοποίηση Πολεοδομικού Σχεδιασμού - ΣΧΟΑΠ	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.2.1.1 Χωροταξική μελέτη επέκτασης οικισμού ΣΧΟΟΑΠ
1.2.2	Συντήρηση – βελτίωση δημοτικής και αγροτικής οδοποιίας	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.2.2.1 Επισκευή του δρόμου προς το μοναστήρι και ανάπτυξη του περιβάλλοντα χώρου του μοναστηριού 1.2.2.2 Επισκευή και επέκταση αγροτικού δικτύου προς

			<p>κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις</p> <p>1.2.2.3 Επισκευή και επέκταση αγροτικού δικτύου προς το Λημονάρι</p> <p>1.2.2.4 Επισκευή περιφερειακού δρόμου μέχρι το Σταυρό και χάραξη δρόμων σε οικόπεδα στο βράχο</p> <p>1.2.2.5 Επέκταση αγροτικού δικτύου προς σημεία ενδιαφέροντος</p>
1.2.3	Βελτίωση Συνθηκών Ηλεκτροφωτισμού – Εξοικονόμηση Ηλεκτρικής Ενέργειας	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.2.3.1 Μελέτη εφαρμογής και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών</p> <p>1.2.3.2 Μελέτη εξοικονόμησης ενέργειας δημοτικού φωτισμού</p> <p>1.2.3.3 Βελτίωση ηλεκτροφωτισμού αθλητικών εγκαταστάσεων</p> <p>1.2.3.4 Επέκταση – συντήρηση δημοτικού ηλεκτροφωτισμού</p> <p>1.2.3.5 Φωτισμός του Μπούρτζι στο λιμένα και των μονοπατιών προς παραλίες</p>
1.2.4	Βελτίωση λειτουργίας νεκροταφείου	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.2.4.1 Ψήφιση κανονισμού λειτουργίας του δημοτικού κοιμητηρίου</p> <p>1.2.4.2 Προμήθεια και λειτουργία εφαρμογής διαχείρισης του κοιμητηρίου</p> <p>1.2.4.3 Ψήφιση ανταποδοτικών τελών και πρόσληψη υπαλλήλου</p> <p>1.2.4.4 Μελέτη επέκτασης δημοτικού κοιμητηρίου</p>
1.2.5	Αξιοποίηση – επέκταση ευρυζωνικών και ασύρματων δικτύων	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	1.2.5.1 Συντήρηση και επέκταση ασύρματου δικτύου Psara WiFi
1.2.6	Αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.2.6.1 Ψήφιση κανονισμού κοινοχρήστων χώρων</p> <p>1.2.6.2 Δημιουργία πάρκων και χώρων πρασίνου</p>
1.2.7	Κατασκευή - συντήρηση κτιριακών υποδομών και εγκαταστάσεων κοινής χρήσεως	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.2.7.1 Επισκευή υπάρχοντος κτιρίου για στέγαση και λειτουργία ναυτικού – ιστορικού μουσείου</p> <p>1.2.7.2 Ανάπλαση – Εξωραϊσμός παραλιακού μετώπου οικισμού</p> <p>1.2.7.3 Ανάπλαση – Εξωραϊσμός κήπου Κανάρη και περιβάλλοντα χώρο</p>

			<p>1.2.7.4 Αναστήλωση – Επισκευή ανεμόμυλων στη Μαύρη Ράχη και στη Βίγλα</p> <p>1.2.7.5 Αναστήλωση προεπαναστατικού κτιρίου στη θέση «Κάβος»</p> <p>1.2.7.6 Αναστήλωση τείχους για την ανάδειξη της Μαύρης Ράχης Ψαρών</p> <p>1.2.7.7 Κατασκευή μικρού θεάτρου στους πρόποδες της Μαύρης Ράχης Ψαρών</p> <p>1.2.7.8 Ολοκλήρωση επισκευής Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου</p> <p>1.2.7.9 Επέκταση – Εξωραϊσμός Δημοτικού Νεκροταφείου</p> <p>1.2.7.10 Κατασκευή Νηπιαγωγείου και αίθουσας πολλαπλών χρήσεων</p> <p>1.2.7.11 Επέκταση αθλητικών εγκαταστάσεων δυτικά του γηπέδου 5Χ5</p> <p>1.2.7.12 Δημιουργία υποδομών για οργανωμένο camping</p> <p>1.2.7.13 Αναπλάσεις – εξωραϊσμοί εντός οικισμού</p> <p>1.2.7.14 Βελτίωση του μόλου Βαρβάκη στο λιμένα</p> <p>1.2.7.15 Αντικατάσταση πλωτής εξέδρας στον λιμένα με μόνιμη</p> <p>1.2.7.16 Συντήρηση και εγκατάσταση νέων πύλων στον λιμένα</p> <p>1.2.7.17 Νομιμοποίηση και αξιοποίηση αίθουσας αναμονής επιβατών στον λιμένα</p>
Μέτρο 1.3.	Διευθέτηση Ρεμάτων – Δίκτυο Ομβρίων -Υδρευσης-Αποχέτευσης		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Αποχετευτικό δίκτυο - ΒΙΟΚΑ	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.3.1.1 Μελέτη κατασκευής δικτύου αποχέτευσης – βιολογικού.</p> <p>1.3.1.2 Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης - βιολογικού</p>
1.3.2	Βελτίωση ποιότητας και επάρκειας νερού ύδρευσης	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.3.2.1 Προμήθεια δεξαμενών και ομβροδεξαμενών</p> <p>1.3.2.2 Επισκευή αντλιοστάσεων</p> <p>1.3.2.3 Τοποθέτηση βανών σε επιλεγμένα σημεία του οικισμού</p>

			<p>1.3.2.4 Σύστημα παρακολούθησης των παροχών του δικτύου και των υδρομέτρων</p> <p>1.3.2.5 Ψήφιση κανονισμού ύδρευσης</p> <p>1.3.2.6 Μελέτη για νέες γεωτρήσεις</p> <p>1.3.2.7 Συντήρηση δικτύων</p> <p>1.3.4.8 Μελέτη κατασκευής μικρού φράγματος στη Βουκολιά και δημιουργία υδατολεκάνης</p>
Μέτρο 1.4.	Διαχείριση απορριμμάτων – Καθαριότητα		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.4.1	Μείωση απορριμμάτων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	<p>1.4.1.1 Προμήθεια κάδων απορριμμάτων και ξοπλισμού ανακύκλωσης</p> <p>1.4.1.2 Ευαισθητοποίηση πολιτών</p>
1.4.2	Βελτιστοποίηση συλλογής απορριμμάτων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.4.2.1 Προσλήψεις εργατών καθαριότητας</p> <p>1.4.2.2 Καθαρισμός οικοπέδων</p> <p>1.4.2.3 Κλαδέματα</p> <p>1.4.2.4 Επαναξιολόγηση κανονισμού καθαριότητας</p> <p>1.4.2.5 Προμήθεια σαρώθρου, κλαδοτεμαχιστή και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού</p> <p>1.4.2.6 Βελτιστοποίηση δρομολογίων</p>
1.4.3	Βελτίωση διαχείρισης στερεών αποβλήτων	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.4.3.1 Απόσυρση εγκαταλελειμμένων οχημάτων</p> <p>1.4.3.2 Αποκατάσταση ΧΑΔΑ</p>
Μέτρο 1.5.	Βελτίωση ποιότητας ζωής		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.5.1	Καλύτερες συνθήκες διαβίωσης	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.5.1.1 Έλεγχος και πιστοποίηση παιδικών χαρών</p> <p>1.5.1.2 Προμήθεια εξοπλισμού και συντήρηση παιδικών χαρών</p> <p>1.5.1.3 Αναβάθμιση εικόνας οικισμού μέσω τοποθέτησης επιγραφών</p>

			<p>ονοματοδοσίας οδών και πλατειών</p> <p>1.5.1.4 Συντήρηση και αναβάθμιση πρασίνου</p> <p>1.5.1.5 Καθαρισμός παραλιών</p> <p>1.5.1.6 Συντήρηση τηλεοπτικών αναμεταδοτών</p>
1.5.2	Βελτίωση κυκλοφορίας οχημάτων και προστασίας των πεζών	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.5.2.1 Συγκοινωνιακή μελέτη</p> <p>1.5.2.2 Οριοθέτηση χώρων στάθμευσης οχημάτων</p>
1.5.3	Βελτίωση ακτοποϊκής συγκοινωνίας	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.5.3.1 Συγκοινωνία με τον Πειραιά δύο(2) φορές εβδομαδιαίως</p> <p>1.5.3.2 Προώθηση των δυνατοτήτων για τη λειτουργία υδατοδρομίου και μετακινήσεων με υδροπλάνα</p>
Μέτρο 1.6.	Πρόληψη από καταστροφές		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.6.1	Αντιπλημμυρική προστασία	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.6.1.1 Καθαρισμοί ποταμών-ρεμάτων</p> <p>1.6.1.2 Τεχνικά έργα αντιπλημμυρικής προστασίας</p> <p>1.6.1.3 Εκπαίδευση εθελοντών για πολιτική προστασία</p>
1.6.2	Προστασία από πυρκαγιές	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	<p>1.6.2.1 Σχέδια πολιτικής προστασίας</p> <p>1.6.2.2 Ενεργοποίηση εθελοντισμού</p> <p>1.6.2.3 Προμήθεια και συντήρηση υλικών πυρασφάλειας κτιρίων κοινωφελούς χρήσης (δημαρχείο, βιβλιοθήκη, σχολεία)</p> <p>1.6.2.4 Προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού για το πυροσβεστικό όχημα</p>
Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική – Παιδεία - Πολιτισμός και Αθλητισμός			
Μέτρο 2.1.	Βελτίωση υπηρεσιών υγείας		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1	Προάσπιση, πρόληψη και	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών	2.1.1.1 Μέριμνα για τη διεξαγωγή υγειονομικών ελέγχων

	αναβάθμιση δημόσιας υγείας	Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	2.1.1.2 Εθελοντική αιμοδοσία και δημιουργία τράπεζας αίματος για τους Ψαριανούς 2.1.1.3 Αγορά οικοπέδου εκκλησίας και κατασκευή νέου, σύγχρονου περιφερειακού ιατρείου με δυνατότητα στέγασης του ιατρικού προσωπικού 2.1.1.4 Κάλυψη των κενών θέσεων στο Π.Ι Ψαρών
2.1.2	Βελτίωση και επέκταση υπηρεσιών προς ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και άτομα	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.1.2.1 Συνεργασία με φορείς για δωρεάν ιατρικές εξετάσεις 2.1.2.2 Ίδρυση Κ.Ε.Π υγείας 2.1.2.3 Εφαρμογή και υλοποίηση του Προγράμματος Επισιτιστικής Βοήθειας 2.1.2.4 Ενημέρωση δημοτών για κοινωνικά και προνοιακά επιδόματα 2.1.2.5 Συνεργασία με την Περιφέρεια και το Δήμο Χίου ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση των δημοτών των Ψαρών σε κοινωνικά δικαιώματα και παροχές
2.1.3	Ενίσχυση των παρεχομένων υπηρεσιών προς άτομα Γ' ηλικίας	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.1.3.1 Συμμετοχή σε προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας 2.1.3.2 Συνεργασία με φορείς για δωρεάν ιατρικές εξετάσεις
Μέτρο 2.2.	Αναβάθμιση υπηρεσιών εκπαίδευσης		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Επέκταση και αναβάθμιση φροντίδας- εκπαίδευσης βρεφών, νηπίων, μαθητών	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.2.1.1 Προμήθεια σύγχρονου εκπαιδευτικού τεχνολογικού εξοπλισμού
2.2.2	Επέκταση υπηρεσιών προς παιδιά και νέους με ειδικές ανάγκες	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	2.2.2.1 Δημιουργία των απαραίτητων υποδομών ΑΜΕΑ
2.2.3	Βελτίωση-συντήρηση	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και	2.2.3.1 Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων

	υποδομών σχολικών κτιρίων	Οικονομικών Υπηρεσιών Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	2.2.3.2 Προμήθεια σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού
2.2.4	Στήριξη Ψαριανών μαθητών και λειτουργίας σχολείων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.2.4.1 Υποστήριξη σχολικών επιτροπών 2.2.4.2 Συνεργασία με δ/νσεις εκπαίδευσης 2.2.4.3 Χορήγηση υποτροφιών ως κίνητρο απόδοσης 2.2.4.4 Βραβεύσεις μαθητών
Μέτρο 2.3.	Πολιτισμός		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.3.1	Επέκταση δραστηριοτήτων πολιτιστικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.3.1.1 Θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, χοροί, έκθεση βιβλίων, ζωγραφικής, τοπικών προϊόντων, ημερίδες κλπ. 2.3.1.2 Φιλοτέχνηση αγάλματος «Η ΔΟΞΑ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ».
2.3.2	Διαφύλαξη πολιτιστικής κληρονομιάς	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	2.3.2.1 Συνεργασία με πολιτιστικούς φορείς και συλλόγους για κοινές δράσεις 2.3.2.2 Ανάδειξη και συντήρηση ιστορικών κτιρίων και μνημείων 2.3.2.3 Ίδρυση ναυτικού – ιστορικού-λαογραφικού μουσείου
Μέτρο 2.4.	Αθλητικές υποδομές και δράσεις		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.4.1	Βελτίωση και επέκταση των αθλητικών δραστηριοτήτων	Τμήμα Διοικητικών / Ληξιαρχείο / Ανταποκριτής ΟΓΑ Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας	2.4.1.1 Εύρυθμη λειτουργία – συντήρηση γηπέδου 5Χ5 2.4.1.2 Κατασκευή δημοτικού γυμναστηρίου 2.4.1.3 Εργασίες γηπέδου μπάσκετ για μετατροπή του παράλληλα σε γήπεδο τένις 2.4.1.4 Συνεργασία με φορείς (Ίδρυμα Νιάρχου) για πραγματοποίηση αθλητικών δραστηριοτήτων 2.4.1.5 Προμήθεια αθλητικού υλικού – εξοπλισμού

Άξονας 3 : Τοπική Οικονομία- Απασχόληση			
Μέτρο 3.1. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.1.1	Πρωτογενής παραγωγή	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	3.1.1.1 Μελέτη ανάπτυξης δραστηριοτήτων πρωτογενούς τομέα σύμφωνα με τις κλιματικές συνθήκες 3.1.1.2 Βελτίωση της μελισσοκομικής χλωρίδας με τη καλλιέργεια μελισσοκομικών φυτών
3.1.2	Συμβουλευτική Υποστήριξη και κατάρτιση	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	3.1.2.1 Συμβουλευτική υποστήριξη ίδρυσης και λειτουργίας νέων επιχειρήσεων 3.1.2.2 Ενημέρωση για νέα χρηματοδοτικά προγράμματα ενίσχυσης του επιχειρείν 3.1.2.3 Διοργάνωση ημερίδων σε συνεργασία με αναπτυξιακές εταιρίες και άλλους φορείς 3.1.2.4 Κατάρτιση μέσω Κ.Δ.Β.Μ σε διάφορες θεματικές ενότητες
Μέτρο 3.2.: Τουριστική Προβολή και Προώθηση			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Δημιουργία τουριστικής ταυτότητας	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	3.2.1.1 Δημιουργία Λογοτύπου Τουριστικής Ταυτότητας
3.2.2	Δημιουργία και εκτύπωση τουριστικών εντύπων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	3.2.2.1 Επανεκτύπωση Έντυπου Τουριστικού Οδηγού 3.2.2.2 Δημιουργία και Εκτύπωση Χάρτη Ψαρών 3.2.2.3 Δημιουργία & Εκτύπωση Διαφημιστικών Εντύπων 3.2.2.4 Δημιουργία & εκτύπωση διαφημιστικών & ενημερωτικών εντύπων για κάθε αξιοθέατο
3.2.3	Προβολή σε έντυπα μέσα	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και	3.2.3.1 Επιλεκτικές Καταχωρήσεις σε Περιοδικά & Εφημερίδες

	διαφήμισης	Οικονομικών Υπηρεσιών	Εσωτερικής Κυκλοφορίας
3.2.4	Ηλεκτρονική Προβολή και Προώθηση	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	3.2.4.1 Δημιουργία Προωθητικού Βίντεο 3.2.4.2 Κατασκευή & Καταχώρηση Banners σε Δικτυακούς Τόπους 3.2.4.3 Στοχευμένη Ηλεκτρονική Διαφήμιση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης 3.2.4.4 Ψηφιοποίηση εντύπων 3.2.4.5 Κατασκευή τουριστικής ιστοσελίδας visitpsara.gr
3.2.5	Διοργάνωση Εκδηλώσεων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	3.2.5.1 Γιορτή Ολοκαυτώματος 3.2.5.2 Βαρβάκεια 3.2.5.3 Γιορτή του Ψαρά 3.2.5.4 Διήμερες αθλητικές εκδηλώσεις 3.2.5.5 Συναυλίες, χοροί, εκθέσεις κλπ.
3.2.6	Λοιπές Αναπτυξιακές Ενέργειες	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	3.2.6.1 Δημιουργία Σημείου Ενημέρωσης (info kiosk) στο Λιμάνι 3.2.6.2 Κατασκευή και τοποθέτηση πινακίδων πληροφόρησης στα σημεία ενδιαφέροντος 3.2.6.3 Δημιουργία Εντύπου Επαναπληροφόρησης (Feedback) Επισκεπτών 3.2.6.4 Φιλοξενία Τουριστικών Φορέων & Δημοσιογράφων 3.2.6.5 Προμήθεια-Ενοικίαση Μικρού Τουριστικού Λεωφορείου 3.2.6.5 Δημοπράτηση – πολυετή μίσθωση και επαναλειτουργία ξενοδοχείου ΕΟΤ
Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου			
Μέτρο 4.1.	Οργάνωση – Στελέχωση - Κατάρτιση		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Βελτίωση - εκσυγχρονισμός	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και	4.1.1.1 Εγκατάσταση συστήματος τήρησης ωραρίου υπαλλήλων

	οργανωτικής δομής υπηρεσιών	Οικονομικών Υπηρεσιών	4.1.1.2 Κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας
4.1.2	Επαρκής στελέχωση των υπηρεσιών με μόνιμο προσωπικό	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.1.2.1 Πρόσληψη δύο (2) υπαλλήλων, ενός ΤΕ διοικητικού – λογιστικού και ενός ΤΕ πολιτικού μηχανικού
4.1.3	Αναβάθμιση της κατάρτισης του προσωπικού	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.1.3.1 Συμμετοχή σε σεμινάρια εξειδικευμένα για δημόσιους υπαλλήλους
Μέτρο 4.2.	Υποδομές και εξοπλισμός		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Βελτίωση κτιριακής υποδομής και χώρων λειτουργίας Δήμου και ΝΠ	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	4.2.1.1 Συντήρηση δημοτικών κτιρίων 4.2.1.2 Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων
4.2.2	Κάλυψη αναγκών σε οχήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	4.2.2.1 Προμήθεια μικρού μηχανικού σαρώθρου
4.2.3	Συμπλήρωση και εκσυγχρονισμός τηλεπικοινωνιακού και μηχανογραφικού εξοπλισμού	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.2.3.1 Προμήθεια Η/Υ, περιφερειακού εξοπλισμού, φωτοτυπικών, τηλεφωνικού κέντρου
Μέτρο 4.3.	Καινοτομικά συστήματα διοίκησης, διαχείρισης και ηλεκτρονικής δικτύωσης		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Καινοτομικά συστήματα διοίκησης	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος	4.3.1.1 Σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης έργων

4.3.2	Ψηφιακός δήμος	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.3.2.1 Αναβάθμιση ιστοσελίδας Δήμου Ψαρών 4.3.2.2 Μετάδοση Δημοτικών Συμβουλίων σε Live Streaming 4.3.2.3 Διεύρυνση δυνατότητας ηλεκτρονικών αιτημάτων πολιτών
Μέτρο 4.4.	Οικονομική διοίκηση και διαχείριση του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.4.1	Αύξηση ιδίων εσόδων	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.4.1.1 Είσπραξη ανταποδοτικών τελών από το δημοτικό κοιμητήριο 4.4.1.2 Είσπραξη τελών σε περιπτώσεις χρήσης κοινόχρηστων χώρων 4.4.1.3 Εκμίσθωση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας 4.4.1.4 Αξιοποίηση και εκμετάλλευση της ηλικιακής και αιολικής ενέργειας
4.4.2	Βελτίωση οικονομικής διαχείρισης	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.4.2.1 Εκπαίδευση – Κατάρτιση των υπαλλήλων της οικονομικής υπηρεσίας 4.4.2.2 Εξειδικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη μέσω εξωτερικής ανάθεσης
4.4.3	Αύξηση και αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας	Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	4.4.3.1 Περιουσιολόγιο Δήμου 4.4.3.2 Κτηματολόγιο 4.4.3.3 Επισκευή ακινήτων 4.4.3.4 Εκμίσθωση ακινήτων 4.4.3.5 Δικαστική διεκδίκηση οικοπέδου στο Κάτω Γιαλό

* Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Χίου παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη στο Τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Ψαρών για την υλοποίηση έργων